

שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש שמט

מקפיד מאד בענין זה ועל ידי כך מתקנו שאני נוהג לשבת שעתיים בניקור הבשר ואני משלים כמעט כפליים מן הבשר עם החלב, כמו כן נזהר אני כל ימי שלא יכנס בפי שום בשר שלא נוקר על ידי מומחה וחסיד.

יא) גלגול על שהיה מוהל ולא היה בקי ומת הולד מחמת מילה

לפני שנתגלגלה הנפש ברי' יהושע סוריאנו, היתה מגולגלת באיש אחד ששמו ר' שאול טרישטי והוא חטא בשוגג, מוהל הי' ובראשית דרכו לא הי' בקי די צרכו ומת הולד מחמת המילה. וזה הי' שוגג קרוב למזיד. כל זה החל מהרב המגיד שעוון אשת איש שלו גרם עוון שפיכות דמים של ר' שאול טרישטי, ושני עוונות אלו גרמו עוון אכילת חלב במזיד של ר' יהושע סוריאנו נמצא שהרב המגיד הי' שוגג, אחריו הי' ר' שאול שוגג קרוב למזיד ואחריו הי' ר' יהושע סוריאנו מזיד

הצדיק הקדוש בעל דברי חיים זי"ע מגלה לנו סודות נוראים
וידוע שעל ידי השוחטים הקלים שהאכילו בשר פיגול, יצאו מן הדת לערך ג' וחצי מיליאן יהודים רח"ל, כמבואר בשאלות ותשובות "דברי חיים" (יורה דעה חלק א' סימן ז') שאין עבירה כמאכלות אסורות שמטמטם הלב הישראלי, ובעונותינו הרבים ראינו דעל ידי זה יצאו מן הדת כמה קהילות בארץ לועז' שאכלו ונתפטמו בנבילות וטריפות על ידי השובי"ם הקלים, וגברו עליהם דעות זרות עד שנאבדו מן הקהל (עיי"ש דבריו החוצבים להבות אש), וכן מובא בדגל מחנה אפרים" (פרשת עקב מכתב מהרמב"ם זצ"ל) ששבעים אלף איש כפרו בתחיית המתים בגלל שאכלו ונתפטמו במאכלות אסורות עד שיצאו מהדת ובא עליהם מלך והרג את כולם רח"ל. וידוע שמערמת הס"ם שלא לפתות כל יחיד ויחיד, רק מעמיד שוחטים ורבנים בכל מקום מסיטרא דיליה ועל ידי זה הכל ברשתו.

גמור. שכן עבירה גוררת עבירה. ולכן בגלגולי זה אני נזהר ומתרחק מלהיות מוהל או שוחט. ולא די בזאת אלא שאני גם לא יכול לראות מוהלים ושוחטים בשעת עבודתם ואפילו דם של בעלי חיים איני יכול לראות ולכן אני נזהר שלא להרוג אפילו פרעושים.

יב) גלגול על אכילת חלב

אחרי רבי יהושע נתגלגל בבחור אחד אברהם שמו שמת בהיות בן י"ג שנים בכרת על אכילת חלב.

יג) גלגוליו מבחינת הנפש

ובשער הגלגולים (דף נ' עמוד ב') וזה לשונו: אחר כך הגיד לי בארוכה הרבה אנשים שהם משרש נשמתי וכלם מבחינת הנפש שלי ועוד יש אנשים אחרים גם מבחי' נפשי ואלו הם הנזכרים בפסוקים - קין, קינן, יובל, מהללאל, יששכר, שלה בן יהודה, נדב ואביהוא, יבל, למך אביו, נחשון בן עמינדב^{טו}, נתנאל בן צוער, קרח, דתן ואבירם, יתרו, פנחס^{טז}, עתניאל בן קנז^{טז}, כרמי, אבן עכנ, שמגר בן ענת, שמשון, אלקנה, שמואל הנביא, אביה בן שמואל, חבר הקני יעל אשת חבר הקני, רחב הזונה, עלי הכהן, אפלל, ססמי, חבר אבי שוכה, ישבח אבי אשתמוע, ישובי לחם, ישי אבי דוד, אבישי בן צרויה, שמעא אחי דוד, דואג ואחיתופל אביה בן רחבעם, אליהו הנביא, אלישע הנביא, יונה בן אמיתי, חיאל בן האלי, נבות היזרעאלי, מיכה המורשתי, נחום האלקשי, חזקיהו המלך^{טז}, מנשה בן חזקיהו, אוריה הכהן, זכריהו בן יברכיהו,

טז) ראה לקמן בהערת המעתיק מבעל הטורים פרשת נשא.

יז) ראה לקמן בהערת המעתיק מבעל הטורים פרשת נשא.

יח) ראה בפרק ב' מה שכתבנו בזה. בע"ה.

יט) ראה בבא קמא דף יד עמוד ב'.

שכר פנחס - פרק מ' ועונש שנא

יחזקאל, אליהו בן ברכיאל הבוזי, חנניא חבר דניאל, נדביה בן יכניה המלך ענני בן אליועני.

[הערת המעתיק: על מה שכתב לעיל שהיה נשמת נחשון בן עמינדב, פנחס, ישי אבי דוד, דוד, חנניא, ועוד, כדאי לציין מה שכתב בבעל הטורים פרשת נשא.]

יד) על ידי מסירת נפש של נחשון זכה לששה בנים נביאי ומנהיגי ישראל ובעלי מסירת נפש

בבעל הטורים (פירוש על התורה מרבינו יעקב בעל הטורים בן רבינו הרא"ש ז"ל, עם הגהות עיטור בכורים, דפוס פיורא, נדפס בשנת תקי"ב לפ"ק, מסודר שם לפי אותיות) בפרשת הנשיאים על הפסוק (במדבר ז, י"ב - י"ג), "ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו **נחשון בן עמינדב למטה יהודה**, וקרבנו" וגו', וז"ל: וקרבונו (תשכא) וי"ו יתירה על שם ששה בנים שיצאו ממנו וכולם נתברכו בו² ברכות. **ששה בנים יצאו מנחשון בעלי שש ברכות**, ואלו הן **דוד משה משיח דניאל חנניה מישאל ועזריה. דוד דכתיב ביה יודע נגן וגבור חיל איש מלחמה ונבון דבר, ואיש תואר, וה' עמו.** יודע נגן, שיודע לשאול, וגבור חיל שיודע להשיב, איש מלחמה, יודע לישא וליתן במלחמתה של תורה, ונבון דבר, מבין דבר מתוך דבר, ואיש תואר, שמראה פנים בהלכה, וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום. **משיח**, דכתיב ביה: ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'. **דניאל חנניה מישאל ועזריה** דכתיב בהו: ילדים אשר אין בהם כל מום, וטובי מראה,

(כ) ובעיטור בכורים שם, הכל מבואר ברבות פרשה זו שהיא פרשה י"ג עיי"ש. [ועיין זוה"ק פרשת בלק (דף קצ"ו ע"ב), ובוהר חדש פרשת אחרי (בתחילת מדרש הנעלם), ועיין עוד שכר ועונש פרשיות וירא, חיי שרה, תולדות, ויתרו, ובספר שבט מוסר פרק נ"ב].

ומשכילים בכל חכמה, ויודעי דעת, ומביני מדע, ואשר כוח בהם לעמוד בהיכל המלך. דבר אחר למה וקרבנו עם וי"ו יתירה (תשכב) כא כנגד ששה דברים שנתחדשו באותו היום בעולם.

ראשון לשכינה שרתה בישראל. ראשון לנשיאים, ראשון לברכת כהנים, ראשון למחיצת מחנה שכינה, ראשון לאיסור במה, ראשון לירידת האש. **יבא נחשון בשש מדות** (תשכג) **ויבנה יחוד** [יסוד] **בית המקדש**^{כב}. ולמה נקרא שמו נחשון, על שירד תחילה לנחשול שבים. בכולן נאמר נשיא חוץ מיהודה, שלמד הוא אותו שבט להקטין^{כג} את עצמו. ישב נא עבדך תחת הנער. וכן בדוד הוא אומר, הוא הקטן. בכל אחד יש ששה פסוקים, כנגד ששת ימי המעשה. בכל אחד הוכפל שמו, הרי כ"ד, כנגד כ"ד שעות שביום ובלילה. **שלשים ומאה משקלה**, כנגד שנות אדם עד שנולד שת, (תשכד) **שבעים שקל** כנגד שבעים אומות, שבעים שקל בגימטריי שבעים נפש, בשביל שבעים שירדו למצרים. **כף אחת**, כנגד התורה שניתנה מכף ידו של הקב"ה. **עשרה זהב**, כנגד עשרת הדברות. **מלאה קטורת**, תחליף הקו"ף בדי' בא"ת ב"ש יעלה תרי"ג. **פר אחד**, כנגד אברהם, ואל הבקר רץ אברהם. **איל** כנגד יצחק. **כבש**, כנגד יעקב, והכבשים הפריד יעקב, (תשכה) **פר**, איל, כבש, בגימטריי אברהם יצחק ויעקב. **ולזבח השלמים בקר שנים**, כנגד משה ואהרן שעשו שלום בין ישראל ובין אביהם שבשמים. **אליס, כבשים, עתודים**, שלשה מינים כנגד כהנים לויים וישראלים, כנגד תורה נביאים וכתובים. (תשכו) **וכן עתודים** מלא וי"ו, שדוד שעמד ממנו, נתברך בשש

(א) עיין שם באריכות מה שכתב בשם סדר עולם וכן הוא במדרש.

(ב) עיין שם בעיטור ביכורים, וצ"ל יסוד בית המקדש, כי כן הוא במדרש הנוכר.

(ג) עיין פירוש הטור הארוך מה שכתב בזה.

ברכות, ואין עתודים אלא לשון עמידה, כמא דאת אמר, "אשר התעתדו לגלים" ואומר "ועתדה בשדה לך", פירוש יבא בן נחשון בשש מידות (תשכז) ויבנה יסוד [יחוד] בית המקדש. [ד כאן הערת המעתיק].

טו) גלגוליו מן התנאים

ואלו הם מן כת התנאים: מתתיה בן חשמונאי כהן גדול, יוסי בן יוחנן איש ירושלים, נתאי הארבלי, עקביא בן מהללאל, רבן יוחנן בן זכאי, רבי עקיבא בן יוסף, רבי יוסי הגלילי, רבי נהוראי סבאי, רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול, רבי חוצפית התורגמן, רבי יוסי בן משולם קהלא קדישא, רבי יהודה בר אלעאי, רבי אחא בר יאשיה, רבן גמליאל, וא"ל מורי ז"ל כי אחד מחבירי רבן שמעון בר יוחאי שנמצאו באדרא רבא שהוא השרש של נפשי ולא רצה לגלותו אז וגם לא רצה לפרש הטעם.

ויש גם כן קצת מן תנאים אחרים שיש לי קצת אחיזה בהם ואינו יודע ביאורם ואלו הם: רב שמעיא חסידא רבו של הינוקא דפרשת בלק, ר' צדוק הכהן, ר' קיסמא אביו של ר' יוסי בן קסמא ור' כרוספדאי תמיד לבא דזוהר שלח לך.

יז) גלגוליו מן האמוראים

ואלו הם האמוראים: רב הונא שהיה ריש גלותא בבבל בזמן רבינו הקדוש שהעלו ארונו בימי ר' חייא, יהודה וחזקיה בני ר' חייא, לוי בר סיוסי, ר' שמעון בן יהוצדק, רב ייבא סבא אמורא תלמיד רב, והוא אביו של רב חנא, וגם הוא חמיו של אשיאן בן נדבך פינחס אחי שמואל, ר' מיאשא בזמן ר' יוחנן, ר' שילא דמסכת ברכות שנעשה לו הנס, ר' ייסא אמורא והוא רב אשי הכהן, ר' צדוק תלמיד רבינו הקדוש, ר' ירמיה בר אבא בימי רב, ר' חלקיה בר אבא, רב שמן בר אבא, מר עוקבא, ר' זריקא, ר' סחורה, ר' עקיבא אמורא, עולא בר

קושב בימי ריב"ל, אביי הנקרא נחמני, רמי בר חמא, רב ביבי בר אביי, רב דימי מנהרדעא, ר' נחומי, ר' משרשיא, רמי בר יחזקאל, ר' יימר, ר' שמואל בר שילת, ר' אבין נגרא, נתן דצוציתא ריש גלותא, ר' תנחום דמן נוי, רב יבא אבי רב סמא, ר' ספרא בימי רבינא, רמי בר תמרי רפרס בר פפא, ר' זעירא בר הלל, ר' זעירי מדהבת, רבין ורב דימי דסלקו מבבל לארץ ישראל, ר' חנא בגדתאה, שבחת בריה דרבינא, ר' חמא בר בוזי, ר' שישא בריה דר' איבי, ר' חייא מדפתי, יהושע בר זרנוקי ונקרא בגמרא חייא בר זרצוקי והוא שבוש, איו, אבדימי, באל, ר' יהודה הנודאה, ר' טביומי, ר' מלכיו.

יח) גלגוליו מן רבנן סבוראי, גאונים ופוסקים

ואלו הם רבנן סבוראי: ר' אחאי, רבה מפומבדיתא.

ואלו הם גאונים: ר' אחא משבחה, ר' דוסתאי גאון, ר' צמח גאון הראשון בריה דרב פלטוי גאון, ר' נהילאי גאון הראשון.

ואלו הם הפוסקים: הרשב"א ז"ל, רבינו אהרן נכדו של הר"ז הלוי דון וידאל די טולושא בעל מגיד משנה, הר"י קארו בעל ספר "בית יוסף" על הטורים⁷², אחי כבוד הרב משה ויטאל יצ"ו ואני הצעיר חיים. ודעי כי כל אלו הם משרש בחינת הנפש בלבד אבל הרבה מהם יש שהיה רוחם משרש אחר ואפילו רבי עקיבא היתה רוחו משרש אחר זולתי אביי לבדו שהיו נפש רוח נשמה שלו כולם מזה השורש שלי, ונמצא כי כל אלו הגלגולים הנזכרים לעיל שזכרתי מן קין ועד אני חיים הכל הם מן בחינת נפש לבד ושבתי אוצר פירי הוא אחד מהקליפות של שרש נפשי.

(כד בפרק ב' נאריך בזה אי"ה, ואכמ"ל.)

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו

יום א' אמר לי כי כל זה שאני עתיד להשיג עתה הוא מחמת חשקי בו ושנשמתו היא מסייעתני מאד וכמעט שהוא מתעבר בי ואמר לי כי יש לי קורבה עמו ובפרט כי בפעם אחרת בגלגול אחר הייתי תלמידו גם כן כמו עתה ושאדבק עמו תמיד במחשבתי ויועיל לי מאד.

גם בלילי שבת קודש קודם חצות אייחד היחוד של עשרה הווי"ת שבדעת. גם צווני שאקרא בכל ליל שבת אחר הסעודה וברכת המזון קודם חצות מסכת עירובין בסוד **העירוב בסוד ע"ב רי"ו**^{כה} ודע כי עיקר כל אלו היחודים הם או על קברי הצדיקים או בכל חצות לילה אחר עבור חצות

כה) ועיין תיקוני זוהר (תיקון כ"ד) עירוב איהו עמודא דאמצעיתא וביה מטלטלין מבית לבית, דאינן שכינתא עילאה ותתאה, ועליהו איתמר "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" דא מקדש יו"ר, עכ"ל. (ועיין עוד תיקוני זוהר בהקדמה, ועיין באר לחי רואי שם), ועיין רעיא מהימנא ריש פרשת כי תצא וזה לשונו: כתיב ביה **במשיח** (זכריה ט' ט') "**עני ורוכב על החמור**", איהו תמן בסימן **עירובין ג'דה י'במות**, ושאר מתניתין בכלל ולא איתקרי תמן מלך עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל. [ועיין עוד שער הכוונות - ענין רחיצת פניו ידיו ורגליו בדיבור המתחיל ענין העירוב, וראה שער המצות פרשת בשלח דרוש ג', ועיין שו"ע א"ח סימן שס"ו סעיף י"ג, ובסימן שצ"ה סעיף א', ובשאלות ותשובות להרא"ש ז"ל (כלל כ"א אות ח' וט'), ובשו"ע הרב (סימן שס"ו סעיף י"ח)], ובספר קרבן שבת (פרק י"א) - סוד עירובין ותחומין בא"ד ח"ל: והנה עולה לנו מזה ששני תועליות יוצא על ידי תיקון עירוב ונטילת ידיים חדא לשכינתא שאין צריכים אורה לירד למטה, וגם לשם מ"ב שהוא נטהר ונגבה יותר על ידי הגבהות ידיים, ודע מה שכתב בתיקונים ישנים (דף מ"א) שכל הגאולות שהיו ושיהיו הכל על ידי שם מ"ב, וגם הנקמה לעתיד יהיה על ידה, וזה סוד "כי יום נקם בלבי" הוא שם מ"ב דאיקרי **לב"י** דשכינה ועולה מנין **לב"י** עיין שם..

לילה אפילו שלא על קברי הצדיקים יועיל ואחר חצות לילה היא עת רצון ואז היא שעה הנבחרת מכל השעות האחדות.

גם אמר לי **שראה כתוב במצחי פסוק לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף^כ וגו' לרמוז אל עון בטול זמן שבטלתי בחכמת אל כימי"א.**

כאן נביא כמה סיפורים נוראים ונפלאים מרבינו הקדוש
האר"י ז"ל (מובא בסי' תולדות יצחק) **וזה לשונו:**

פעם אירע מעשה שמסר האריז"ל להרב ר' חיים וויטאל נרו יאיר ייחוד אחד לילך לכפר עכבריא, ששם קבורים אביי ורבא, וישתטח על קברם, והיה מייחד הכוונות שמסר לו

כו) כי הצדיק הקדוש מורינו רבי חיים וויטאל היה לו נשמה גדולה ובמקום לחשוב מחשבות בזהב ובכסף היה צריך לחשוב על מסירת נפשו להצלת הכלל ישראל כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בספר המורה (חלק ג' פ' כ"ט) בדבר מה שהיה לאברהם אבינו עליו השלום עם בני דורו, וזה לשונו שם באמצע הדברים: אין ספק אצלי שהוא עליו השלום כאשר חלק על דעת בני אדם כולם, שהיו מקללים ומגנים ומכזים אותו התועים ההם, וכאשר סבל הכל בעבור השם, וכך הדין לעשות לכבודו, עכ"ל.

הרי שדייק הרמב"ם בלשונו הקדוש **"וכן הדין לעשות לכבודו"** כדי להורות לכל שאין זה מכח חומרא או מצד מדת חסידות רק מצד הדין יש לעשות כן ואפילו לסבול ולהתבזות בעבור כבוד שמו יתברך.

ראה עוד באריכות בזה בשכר ועונש שמות חלק א' בהקדמה ותבין.

האריז"ל, והם דברו עמו ומסרו לו סתרי תורה, וכיון שחזר מהם ובא לפני רבו ז"ל עמד רבו לפניו ואמר לו "ברוך הבא" והושיבו על יד ימינו, ושמח עמו שמחה גדולה, והרב ר' חיים וויטאל היה חקרן גדול. כיון שראה שעשה לו כל הכבוד הזה מה שלא היה רגיל לעשות לו כך פעם אחרת, אזי שאל הרב ר' חיים נרו יאיר להאריז"ל: אדוני מורי מה היום מיומיים שנעשה לי כל הכבוד הזה, לא בחינם? אמר לו האריז"ל חייך לא מפניך קמתי ולא לך אמרתי "ברוך הבא" אלא לבניהו בן יהוידע, שראיתיו נכנס עמך. ויהי לפלא בעיני ר' חיים, ושניהם לא ידעו מאיזה סיבה נתחברו עמו הפעם נשמתו של בניהו בן יהוידע, עד שלאחר זמן של ג' חדשים שכבר היה נשכח אצלם זה המעשה, הלכו שניהם יחדיו לכפר עכבריא ללמוד, ובאמצע הדרך עמד האריז"ל ואמר אני רואה שבכאן קבור בניהו בן יהוידע, ולא היה ניכר שם לא ציון, ולא קבר, ולא שום היכר של קבר. וענה הרב ר' חיים נרו יאיר חייך באותו הפעם שהלכתי להשתטח על ציון אביי ורבא, קודם לכן ישבתי בכאן בזה המקום ממש, והייתי חוזר על הייחוד שמסרת לי לייחד כדי שיהיה הייחוד רגיל בפי ובלבי לומר ולייחד אותו בלי טעות. ואמר על זה האריז"ל אכן נודע הדבר שמכח הייחוד שדברת על קברו של בניהו בכאן עוררת והורדת נשמתו לתוך גופו והיא נתדבקה בך להועילך בחכמה הנעלמה הזו והיה מלוה אותך עד ביתי. וזהו "סוד כל המקדש עצמו למטה מקדשים אותו מלמעלה", עכ"ל.

וידוע דהאריז"ל היה נשמת משיח בן יוסף (כמובא בכתבי רבי חיים וויטאל ז"ל) ונסיים בסיפור נורא איך שהאריז"ל היה רוצה להביא הגאולה שלימה:

האריז"ל עם תלמידיו הקדושים, הי' בכוחם להביא הגאולה שלימה.

וכן כתב (שם) מעשה נורא, שפעם אחת בערב שבת סמוך להכנסת כלה, יצא האריז"ל עם תלמידיו חוץ לעיר צפת לבוש ד' בגדי לבן, כדי לקבל השבת קודש. במזמור לדוד הבו לדי בני אלים וכו' ופזמון מיוסד לקבל שבת בניגון נאה, ובתוך שהיו משוררים אמר הרב האריז"ל לתלמידיו, חברים רצונכם שנלך לירושלים קודם השבת ונעשה שבת קודש שם בירושלים - ועיר הקודש ירושלים רחוקה מצפת כ"ה פרסאות. והשיבו קצת מן התלמידים הן אנו שומעים ומסכימים לזה. אבל קצתם מהם השיבו ואמרו: נלך מקודם להודיע לביתנו, ויחרד האריז"ל חרדה גדולה, והכה כף על כף ואמר אוי לנו שלא היה בנו זכות להגאל, שאלמלי הייתם כולכם משיבים בפה אחד שאתם רוצים לילך תיכף בשמחה גדולה היינו זוכים תיכף להגאולה שלימה, שעתה היתה שעת רצון לזה להגאל, ומתוך שמיאנתם בדבר חזר הגלות לאיתנו בעוונותינו הרבים, הי' יתברך ירחם. עכ"ל.

רוב סודות התורה גילה האריז"ל בעל פה בשדות ובמדבריות

(עוד שם) רוב סודות התורה גילה אותם בשדות ובמדבריות בעל פה ולא היה צריך לשום ספר. ואילו באתי לכתוב לכם כל נפלאותיו וכל תוקף גבורתו אשר עשה האריז"ל לעיני כל ישראל בארץ הצבי פה צפת תובב"א אשר ספר לנו הרב מוה"ר חיים וויטאל ז"ל והרב מוה"ר מסעוד מערבי ז"ל ושאר תלמידיו הקדושים גאוני ארץ אשר יצקו מים על ידו ועיניהם ראו דברים מבהילים נורא נוראות לא נראו בכל הארץ מימי התנאים כרבי שמעון בן יוחאי ע"ה שהיה מכיר בכל מעשה בני אדם וגם במחשבתם, והיה מכיר בחכמת הפרצוף [הערת

המעתיק: ראה באריכות בשער רוח הקודש דרוש ב' סוד חכמת הכרת הפרצוף] ובנשמת בני אדם ובגלגוליהם, והיה יודע לומר בגלגול של רשעים שנתגללו בעצים ובאבנים או בבהמות או בעופות, והיה יודע לומר מה שעבר עליהם מן המצות והעבירות מזמן קטנותם, והיה יודע המקום שפגם למעלה. ועל פי הפגם נתן תיקונים. והיה יודע אימתי נתקן הפגם, והיה יודע בצפצוף העופות, והשיג בזה דברים נפלאים, וזה סוד "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר". ואילו באתי לכתוב כל נפלאותיו ועוצם השגותיו וידיעותיו לא יספיקו כל עורות אלי נביות כמפורסם לכל יושבי עיר הקודש צפת תובב"א.

**מעשה נורא ברבי יצחק הכהן [תלמיד האריז"ל] -
שהאריז"ל שלחו לתת צדקה לעני אחד לבטל
גזירה שנגזרה על עיר הקודש צפת.**

והנה אספר מקצת מן המקצת. פעם אחת ישב האריז"ל אצל קבר הושע בן בארי ע"ה סמוך לצפת עם העשרה תלמידים המובחרים והיה דורש ומגלה להם סתרי תורה, ובאמצע הדרוש פתח ואמר להם חברים קול של כרוז אני שומע שעומד ומכריז ברקיע למעלה, וקולו הולך בכל הרקיעים ואומר בזה הלשון: בגזירת עירין פתגמין ובמאמר קדישין שאילתא, שיבא ארבה אין מספר בגבול צפת, ויאכל כל עשב וכל פרי האדמה, לא תשאר מחיה לכל יושביה, בעבור עני אחד ושמו ר' יעקב אלטרין שיושב ומתרעם על הקב"ה כביכול, והקב"ה אינו יכול להתאפק עוד על כל שכיניו הרעים יושבי צפת שאינם משגיחין עליו, עד כאן לשון הכרוז.

ואמר האריז"ל, בניי למען השם מהרו ונקבוץ בינינו איזה מתנה טובה, ונשלח אותה לו, אולי ינחם ה' על הרעה את כל אשר זכר לעשות לעמו, מיד קבצו ביניהם כמו שלשה טולר, והאריז"ל שלח את המעות על ידי אחד מהתלמידים ושמו היה מוה"ר יצחק הכהן ז"ל.

השליח מיהר ללכת, ונכנס בבית העני ומצאו עדיין יושב ובוכה. אמר לו למה אתה בוכה, והשיב לו אני בוכה ומבכה על רוע מזלי שנשברה לי החבית של חרס שנהגתי למלאות בו מים לכל השבוע ומזה יש לי פרנסה מצומצמת להחיות בני ביתי, ישבתי ובכיתי לפני הקדוש בריך הוא למה אחיה בזה הדוחק הגדול, וכי אני יותר מרשע מכל העולם כולו.

הרב ר' יצחק הכהן מגלה לתלמידי האריז"ל גודל השגת רבם ואיך שצדקו דברי האריז"ל ונתבטלה הגזירה

כשמוע הרב ר' יצחק הכהן הנ"ל אותן הדברים של העני היה מתמיה איך צדקו דברי האריז"ל. והיה נותן לו המעות, ואמר לו אדוני החכם למען השם השמר והזהר מכאן ולהבא מלהתרעם על מידותיו של הקב"ה שכך וכך היה המעשה. והודה לו אותו עני שהיה באמת מתרעם על מדותיו כביכול וקבל עליו שלא לעשות עוד כדבר הזה. והיה החכם העני הזה מתפלל ומבקש מהקדוש ברוך הוא שימחול לו ושינחם על הרעה אשר נגזר, והרב ר' יצחק הכהן ז"ל חזר לשיבת האריז"ל, וסיפר להם המאורע, ותמהו כל החברים על גודל השגת רבם האריז"ל ואמר להם האריז"ל, כבר נתבטלה הגזירה תודה להשם יתברך. וחזרו ללמוד. והיה כאשר ישבו כשתי שעות נשאו עיניהם וראו, והנה ארבה בא חיל גדול וכבד מאוד ויחרדו כל התלמידים, אמר להם האריז"ל אל תיראו כי כבר בטלנו הגזירה, ופייסנו את העני ומעתה אין דבר רע בעזרת ה' יתברך. וכך היה, כולם נשא הרוח ומטיל אותם לתוך הים הגדול, ושם נטבעו, ואין אחד מהם הגיע לארץ. ומאותו היום והלאה השגיוחו יושבי צפת על העני הזה, ובאמת היה בקי בכל התורה וכעת הוא אב"ד בסיני היא טריפאלי **דסוריא** (שם, עמק המלך, ועיין עוד בפרי עץ חיים שער רוח הקודש דף י' ע"ב, קנ"ט ע"א, קס"ג ע"א, ר"ל, רל"ג, ודף רל"ד, עיין שם).

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שסא

בעזרת השם יתברך

פרשת מטות - פרק מ"א

שער הגלגולים

גיחזי משרת אלישע מתגלגל בכלב

יהודי חשוך בנים נפקד בבו, - שכנו שונאו מבקש להתנכל לו

יהודי עשיר חשוך בנים גר בצפת בתקופתו של האר"י הקדוש. לימים, לאחר שהעשיר ואשתו הרבו בתפילה ובתחנונים לבורא העולם, כי יזכה אותם בזרע של קימא, זכו ונולד להם בן זכר. בשמחה גדולה בא העשיר אל האר"י הקדוש, הזמינו לברית מילה וכבדו בסנדקאות, קבל האר"י את ההזמנה ואף נעתר לבקשתו של בעל השמחה, להשתתף בסעודת המצוה אשר תערך לאחר הברית.

בעוד בני הבית של הגביר עסוקים בהכנות לקראת היום הגדול, ביום ברית המילה לתינוק שנולד, ישב שכנו של העשיר בביתו וחבל תחבולות כיצד להפר שמחה זו. השכן, עשיר גדול, היה שונא לבעל הברית, וכאשר ראה כי שונאו שרוי בשמחה, נתקנא בו ושנאתו אליו התעצמה. **"עלי להפוך שמחה זו לאבל"** - אמר בליבו. **לאחר מחשבות, החליט להרעיל את המשתתפים בסעודת המצוה. בחשאי התגנב אל בית שכנו, והכניס סם מות בקערה הגדולה אשר בה נתבשלו הדגים.** איש לא ראהו במעשה הנפשע והוא שב לביתו שמח וטוב לב.

האר"י הקדוש מאחר לברית ומספר שפגש פֶּלֶב גלגולו של גחזי

ביום הברית נתאספו נכבדי העיר בבית העשיר, גם עניים רבים הוזמנו להשתתף, כולם הגיעו בשעה היעודה כדי להיות מן הזרזים המקדימים לדבר מצוה. רק האר"י הקדוש התמהמה משום מה ולא הגיע. שעה ארוכה המתינו הקרואים, עד שפקעה סבלנותם, כיצד זה יתכן שהאר"י הקדוש, הגדול מכולם אינו מזדרז לקיים מצוה גדולה זו? תמהו והוסיפו להמתין לו, שכן אבי הילד לא רצה לוותר על נוכחותו של האר"י בברית המילה של בנו אשר אליו יחל שנים רבות.

לפנות ערב הגיע האר"י הקדוש ותירץ את סבת אחורו:

"כשיצאתי מביתי בדרכי לכאן. פתח האר"י ואמר –
"בא לקראתי כלב והחל לנבוח. שאלתי אותו: "מי אתה ומה רצונך?" והוא השיב לי: "**גלגול אני ותקון אני מבקש**". "**איזה גלגול אתה?**" **שאלתי והוא ענה: "גלגולו של גחזי משרת אלישע**". "**ומדוע נתגלגלת בכלב?**" הוספתי לשאול. והוא ענה לי: "וכי אינך יודע? הלא דבר ידוע ומפורסם הוא. בשעה ששלח אותי אלישע להחיות את בן השונמית מסר לי את משענתו ואמר לי להניחה על פני הנער. לקחתי את המשענת, אך בליבי לא האמנתי כי תועלת בה. הייתי כמצחק בעיני וכשראיתי בדרכי כלב מת אמרתי בליבי כי עתה אנסה את כוחה של המשענת, אם יש בכוחה להחיות מתים. הנחתי אותה על הכלב המת, והנה נס לפני, הכלב הקיץ, פקח עיניו, קם ממקומו, נער את שערו נשא רגליו וברח. נבהלתי מאוד, לקחתי את המשענת ורצתי אל הנער ההוא. בחיל ורעדה שמתי את המשענת על פניו אך הוא לא הקיץ. בפחד גדול חזרתי אל אלישע וספרתי לו את מה שעשיתי. תם הייתי ולא ידעתי כי בגללי נפסלה המשענת כאשר הנחתי על הכלב, ומשנתחללה לא היתה כשרה אף להעיר נרדמים, ועל אחת

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שסג

כמה וכמה שלא היתה ראויה להחיות מתים. באותה שעה נגזר עלי מן השמים להתגלגל בכלב. ומאז ועד היום אין לי תיקון".

האר"י הקדוש אומר לו שתקונו מסירות נפש בעד הכלל והכלב עושה זאת

רחמתי עליו - הוסיף האר"י הקדוש לספר ואמרתי לו: "איני יודע תיקון אחר עבורך, רק שתקבל על עצמך למסור נפשך בעד הכלל". "בעד איזה כלל?" שאל אותי. "אין הבדל, העיקר הוא מסירות נפש" אמרתי לו. "מוכן ומזומן אני רק אמור לי מה לעשות ואעשה מיד", אמר לי. באותו רגע התפרצה המשרתת של העשיר אל החדר שבו עמד האר"י וספר את ספורו המופלא ואמרה בהתרגשות: "ברגע שהורדנו את קערת הדגים מעל האש, קפץ לתוכה כלב אחד ומיד מת". בקש האר"י לראות את נבלת הכלב. משראהו פנה אל הנוכחים ואמר: "זה היה הכלב אשר פגשתי בדרכי לכאן ועכשיו שפסל את הדגים קבל את תקונו". בדקו את התבשיל ומצאו שרעל בו. כך הציל הכלב חיי אנשים רבים מישראל.

לאחר חקירה ודרישה נמצא האיש אשר עשה זאת. הזמינוהו לדין והטילו עליו עונש ממון כבד מאוד. מכיון שהתחרט על מעשיו, סדרו לו תקון של תעניות לכל ימי חייו כדת וכדין והוא קבל על עצמו לקיים את הכל, והוא רחום יכפר עוון.

(שיח שרפי קודש ח"ב)

נשמת אדם גדול אשר לא היה זהיר בסעודת "מלוח מלכה" מגולגלת בציפור

פעם, במוצאי שבת חזון, שאלו את הרב הקדוש בעל "אוהב ישראל מאפטא" מה רצונו לאכול בסעודה זו. "ברצוני לאכול בשר", השיב הרב והוסיף כי מימיו לא אכל מאכלי חלב

שסד שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

בסעודה זו. מיד מלאו את מבוקשו, שחטו עוף, בשלוהו והגשוהו לפניו. סעודת מלוה מלכה של אותה שבת נמשכה עד עלות השחר. כשהאיר היום, החל הרב הקדוש לאכול. באותו רגע נכנסה צפור דרך החלון הפתוח ועמדה על השולחן. וכשחפצו החסידים לגרשה, אמר להם בעל "אוהב ישראל": "הניחו לה! נשמת אדם גדול מגולגלת בצפור זו, אדם אשר לא היה זהיר בסעודת 'מלוה מלכה' מן השמים שלחוהו עכשיו כדי לראות עד כמה גדולה חשיבותה של סעודה זו, עד כי גם במוצאי שבת 'חזון' ואפילו אחרי עלות השחר, אוכלים בשר.

(ספורי חסידים ח"ב)

מעשה נורא איך שהמגיד הקדוש ממעזריטש

תיקן נשמה שנתגלגלה בעוף

תלמידיו הגאונים של המגיד ממעזריטש, ישבו בבית מדרשו כל היום ולמדו תורה. מאחר שכולם היו בעלי הוראה, היו התלמידים גם פוסקים הלכה במקרה הצורך. כשהיתה שאלה ליהודי בענין כלשהו, היה בא לבית מדרשו של המגיד, מציג את השאלה לפני התלמיד הראשון שפגש ושומע מפיו את פסק הדין.

פעם נכנס המגיד לבית מדרשו ובקש מתלמידיו לא להורות הלכה באותו יום גם אם ישאלו אותם אלא לשלוח את השואל אל מורה ההוראה שבעיירה.

בשעות הצהריים נכנס נער אחד לבית המדרש ובידו עוף שהכנף נשמטה ממנו. הנער הניח את העוף ליד אחד התלמידים והמתין לשמוע מה יפסוק על העוף, האם כשר הוא או טרף. התלמיד זכר את דברי רבו ואמר לנער שילך עם העוף אל רב העיר, לפני שהלך, לקח התלמיד את העוף ובדקו, גם התלמידים האחרים מהרו לגשת ולראות מה השאלה בעוף זה. הם רק בקשוהו לחזור ולהגיד מה פסק הרב. לאחר שנתנו

שכר פרשת מטות - פרק מ"א **ועונש** שסה

לו כמה פרוטות בשכר טרחתו לשוב, הלך הנער לדרכו והתלמידים שבו לתלמודם.

לאחר שעה קלה חזר הנער ואמר שהרב הכשיר את העוף, כיצד יתכן להכשיר את העוף כשכתוב בשולחן ערוך הפוך מזה, תמהו התלמידים, אולם לנער לא אמרו מאומה.

המורה צדק בא בבהלה אל המגיד ליתן לו תשובה על שפסק שלא כהלכה

בעודם תוהים על פסק הדין הופיע הרב בבית המדרש, פניו חוורות ומבוהלות ובקש להכנס מיד אל המגיד. לאחר שהוכנס אליו ספר בהתרגשות על טעות נוראה שזה עכשיו היתה לו. נער אחד בא אליו עם עוף שהכנף נשמטה ממנו, סיפר הרב, ובאותו רגע שכח את הדין שבשולחן ערוך וזכר רק את שיטת ה"פרי חדש" שמכשיר, לכן הורה לנער שהעוף כשר. לפני דקות ספורות נזכר בפסק של השולחן ערוך ונוכח שהורה שלא כדין. "העוף טרף, רבי! ואיני יודע למי להודיע על כך". סיים הרב את דבריו והמתין לעצה גואלת מפי המגיד.

"הרגע ואל תדאג", אמר הרבי באורך רוח והוסיף:

"משמים עכבו בעדך מלפסוק לפי השולחן ערוך, ואספר לך מדוע. בלילה באה אלי נשמה אחת ובכתה לפני על שהיא מסתובבת בעולם שנים רבות ואינה יכולה להגיע למקום מנוחתה. לאחרונה נתגלגלה בעוף שאותה קנה יהודי אחד. לפני ששחטו את העוף נשמט ממנו הכנף, אמרה לי והתחננה לפני שאשתדל להכשיר את העוף כדי שיהודי יברך עליו, ועל ידי זה יהיה לה תיקון. ובכן, " – הוסיף המגיד ואמר – "ידעתי שקשה לי להשפיע על כל תלמידי כי ישכחו את פסק הדין, לכן דרשתי מהם לא לפסוק ולשלוח אליך כל שאלה שתבוא היום לפניהם, עליך פעלתי שהפסק ישכח ממך ותזכור

רק את שיטת ה"פרי חדש" המכשיר את העוף. מאחר וברוח הקודש נודע לי שהריאה באותו עוף לא נוקבה, ולפיכך כשר העוף, הרי שפעלתי כהלכה, על העוף הזה יברך יהודי, והנשמה תזכה לתיקון".

בדעת תורה מהגאון רבי שלום שבדרון מברזן (יורה דעה סימן נ"ג) כותב: "שמעתי בשם הג' המקובל, רבי יצחק אייזיק מקאמרנא, שקבלה בידו, שהיתה עובדא בבית מדרשו של הגאון הקדש מרן ר"ר בער ממעזריטש זי"ע, שהמורה צדק בעיר סמך עצמו על ה"פרי חדש" הנ"ל, וערערו עליו הגדולים, ורבים הגאון הקדוש הנ"ל החזיק ביד המורה צדק ויצא בהיתר".

שער יראת שמים ויראת חטא

כל הנבראים לא נבראו אך לירא את ה'

ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, שהנבראים לא נבראו אך לירא את ה', כי איך יחטא האדם אם יחשוב לפני מי עתיד ליתן דין וחשבון, ויותר על הפורענות, והנסיון שיהיה לו על חטאיו, כי יתבייש בושת גדול, משל למלך שנכנס אדם לפניו, אם ימצאהו מרמה במעשיו או משקר דבריו הלוא יתבייש בושת גדול, על אחת כמה וכמה לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, גם כי בהתבייש הנפש אחר שנתפרדה מן הגוף הבושת ההיא גדולה מהבושת בעודנה שמה, כי הטבע הגוף משכח, וכי יעשה האיש דבר כעור ויתבייש עליו מבני אדם לשנה או לשנתים ישכח הדבר וילך הבושה מעליו, וגם כי לא ישכח מלבו יהיה הדבר ישן נושן והוסרה קצת הבושה, כי טבע השכחה שבגוף מתערב עם טבע הנפש, וכי אינו יכול להתגבר עליו לשכוח הדבר לגמרי על כל פנים יתגבר עליו להתיישן הדבר שהוא קצת השכחה שמסיר

רוב הבושה, אך בהיות הנפש לבדה אין שכחה לפני כי כולה ברה וזכה ואין שום טבע מהגשמים בתוכה, וכשמתיישת לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לעולם ולעולמי עד תעמוד בבושה באותה שעה שהיתה עומדת לפניו, וכמו הפעם ההוא תעמוד מבוישת לעולם, וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה, לכן על כל פנים המעלה על לבו דברים אלו לא יבוא לידי עבירה.

(רבנו יונה באבות, פרק שלישי, משנה א')

שַׁעַר הָעֲרֵבּוֹת

עַל שְׂכָר וְעוֹנֵשׁ מַחֲאָה וְתוֹכַחָה

מחאה ותוכחה

בו יבוארו: חומר החיוב המיוחד המוטל על המנהיגים ראשי העם למחות בהם ולהוכיחם ולהודיעם גודל עניני שכר ועונש. - העונשים החמורים שנתפסים על עוונות הציבור שיש בכח השפעתם למחות בהם. - הפירצה באה מהגדולים, אשמות ישראל תלויים בראשם. - החובה עליהם לעמוד נגד פירצת הדור. - חיוב מיוחד מוטל עליהם למחות להתבזות ולמסור נפשם שהדור לא יחטא. - להיות נאה דורש ונאה מקיים. - להרבות כבוד שמים ויראת שמים ולאהב את השייית על הדור.

ליקוט מש"ס בבלי וירושלמי, תו"כ, ספרי ספרא, מדרשים, ילקוט וזוה"ק, ראשונים ואחרונים, רמב"ם, שו"ע ופוסקים, וספרי שו"ת, מפרשי התורה, ספרי יראים ומוסר חסידות ועוד.

מנהיגי הדור האדמור"יים - רבני העיר - דיני קהילות - רבני בני מדרשות - מורי הצדק - ראשי הקהל -

שסח שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

פרנסים - נשיאים - אנשים פשוטים שיש להם יראת שמים וכו' שיקראו הספר בשים לב, בוודאי יתעוררו בתוקף משנה ועוז לעורר ביתר שאת את לבות אנשי קהלתם, עירם וכל הסרים למשמעתם, ומסתופפים בצילם ויושבי עירם שאחריותם עליהם, להסיר רוע מעלליהם ולהטיב דרכיהם בסור מרע ועשה טוב ובקיום התורה והמצוה.

בשער

כל אלו הממונים על הציבור ובצילם יושבים כגון יושבי העיירות אשר כנפי רבניהם פרושים וחופפת עליהם, אלו שנתמנו לעמוד על העדה ולשרתם ועיני המון העם נשואות אליהם, בין אלו שנשמעים למוצא פיהם ובין אלו שאינם סרים למשמעתם, על כולם כל עדת ישראל ראשי העם נושאים באחריות עליהם והקולר תלוי בצוואריהם, והם המנהיגים על כל סוגיהם, כל אחד ואחד בשמו הנכבד יקרא והם המה אדמורי"ם, ראשי הגולה, נשיאי העדה, רבני עיירות, רבני בתי מדרשות, שופטים ודייני העם, מורי צדק לעדתם, ראשי ישיבות, מלמדי תינוקות של בית רבן, ראשי קהלה ופרנסיה, כל הגדול בהתמנות אחריותו גדולה על הזולת, וכל מעשי הקהל נמשכים אחריהם, והקולר תלוי בצוואריהם.

לזאת החובה עליהם כפולה ומכופלת לעמוד ולהתריע לקרוא בגרון ולא לחשוך מלהוכיח מלמחות ולהזהיר את העם שייטיבו מעשיהם להורות להם הדרך אשר ילכו בה והמעשה אשר יעשו, כמו שכתוב ביסוד ושורש העבודה שהתוכחה דבר שבחובה היא ביותר על רועי ישראל, דייני העיר, כי להם דבר המשפט לעיין במילי דמתא, כמבואר בזהר חדש (דף ס"א ע"ב) וזה לשונו:

"לא יימא דיינא דאיהו אתענש בלחודוי, אלא איהו ובנוי כל בייתה יתפסון בחובא דדינא, דיינא אית ליה למירדף

שכר פרשת מטות - פרק מ"א **ועונש** **שסט**

ולמנדע בטר עובדוי דבני מתא דאיהו איתפס בחובייהו, דלא יימא דיינא אנא למידן דינא בין גברא לחבריה ולא יתיר, אלא כל עובדי מתא תלויין על קודליה, ואי אטיס עינוי מעובדי מתא איהו איתפס בחובייהו כו', ובשעתא דאתער דינא על עלמא איהו איתדן בקדמיתא, עד כאן לשונו.

מתורגם לשון הקודש

לא יאמר הדיין, שהשופט בלבדו נענש, אלא הוא ובניו, וכל ביתו נתפשים בעון הדיין. השופט יש לו לדעת ולרדוף אחר מעשה בני העיר, ולהוכיחם כי הוא נתפש בעונותיהם. שלא יאמר השופט, אני צריך לדון דין בין איש לחבירו, ולא יותר. אלא כל מעשי בני העיר תלויים על ערפו. ואם עוצם עינוי ממעשי בני העיר, הוא נתפס בעונותיהם וכו'. ובשעה שנתעורר דין על העולם הוא נידון בתחילה.

אחי ורעי, איך מוטל על היושבים כסאות למשפט והיושבים על מדין, והן הנה לבני ישראל שבעה טובי העיר ודייניהם ועטרת מלכם בראשם אב לחכמים והוא הרב שבכל קהילה וקהילה, לפקח ולעיין במילי דבני מתא בכל עבודת בוראנו יתברך שמו ויתעלה. ודי בזה הערת הזוהר הקדוש בעצמו, עד כאן לשונו.

(יסוד ושורש העבודה)

קיום מצות התוכחה מצווים כל ישראל

על ראשי העם לזעוק על כל סדק פירצה קטנה שנתהוותה בחומת הדת, לעמוד כחומה בצורה על משמר מול מקצצי הנטיעות בכרם ה' בית ישראל, כי הם העמודים אשר יסוד עם ישראל מושתת ונשען עליהם, הליכות כלל ישראל תלוי בהם ומהם מתחילה הפירצה, מדשתקו רבנן שמע מינה ניחא להו, על כתפיהם רובץ עול הדור, והגם **שעל קיום מצוות התוכחה כל ישראל מצווים אך במשנה תוקף ובעיקר נצטוו ראשי העם**

שהם נקראים עיני העדה והכל תלוי בהדרכתם כמו שכתב החפץ חיים בספרו חומת הדת וזה לשונו :

ידוע שמנהיגי העדה נקראים עינים וכדכתיב "ונעלם דבר מעיני העדה", ואם הם מסיחים דעתם מהורותם דרך ד' נחשבו בני העדה כמו ההולך בדרך בעצימת עינים שהוא עלול לבא חס ושלום לידי סכנה ליפול באחת הפחתים, כן בעינינו **אם מנהיגי העדה מעלימים עיניהם מלהורותם ולהדריכם בדרך ד' אזי עלול ההמון לבא חס ושלום לידי סכנת מות על ידי עבירות של חייבי כריתות** וכו' וד' ירחם. (חומת הדת)

והנה כתיב ביחזקאל (ל"ג) שאמר ליה הקב"ה: "צופה נתתיך לבית ישראל וגו'" "ואתה כי הזהרתה רשע וגו' ולא שב מדרכו, הוא בעונו ימות ואתה נפשך הצלת". ולהיפך כתיב: באמרי לרשע רשע מות תמות ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הוא רשע בעונו ימות, **ודמו מידך אבקש**.

וכל תלמיד חכם הוא בגדר צופה במקום הנביא, להוכיח לעם את דרך ד', וחס ושלום אם מתרשל בזה עונו גדול מאד.

ובימינו אלה כל מי שמופלג בתורה ובידו להוכיח נקרא תלמיד חכם לענין זה, ולא בעינן לזה גאון גדול בתורה, ועל כל תלמיד חכם - שלא להתעצל בזה ולדחות הענין כלאחר יד, כי עליו **לדעת כי בנפשו הוא, ויתבע על זה וכל הרוצה להנצל ממדת הדין הקשה, עליו להוכיח ולזרז להמון ישראל, ואז את נפשו הציל -** ויהי לו טוב בזה ובבא. (מכתבי החפץ חיים זצ"ל).

הרוצה לחזור בתשובה - או להחזיר אחרים בתשובה יאמר תפלה זו ארבעים יום רצופים בסוף ברכת השיבנו אבינו:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּחַתּוֹר חַתִּירָה מִתַּחַת כְּסֵא כְבוֹדְךָ לְהַחְזִיר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה כָּל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכֻלָּם תַּחְזִירֵנִי וְאֵת [פְּלוֹנִי בֵּן פְּלוֹנִי] בְּתִשְׁבּוּבָה לְפָנֶיךָ, כִּי יִמְיִנְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַרוֹצֵה בְּתִשְׁבּוּבָה.

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שעא

**ודע עוד, דמלבד שיש עליו חטא על שלא מיחה
בחבירו כי כל ישראל הם כאיש אחד,
וחטא של חבירו פוגם גם בנשמתו.**

דין החמור לעתיד

**עוד יש עליו דין חמור לעתיד, כשחבירו החוטא נענש ומת
בעונו, גם הוא ידרש על דמו, וכדאיתא בתנא דבי אליהו
כל מי שסיפק בידו למחות ולא מיחה ולהחזיר את ישראל
למוטב ואינו מחזיר, כל הדמים הנשפכים בישראל אינם אלא
על ידו, שנאמר "ואתה בן אדם צופה נתתיך לבית ישראל
ושמעת מפי דבר והזהרת אותם ממני, באמרי לרשע מות
תמות וגו' הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש" עד כאן
לשונו. מכל זה יתבונן האיש הנלבב גודל החיוב בענין זה.**

(חומת הדת)

**מי שזכה להיות אב בית דין ומשגיח להסיר מכשול שכרו
מרובה בעולם הזה ובעולם הבא**

**ועל כן חייבים החכמים והפרנסים להסיר מכשול מדרך
עמנו, כי הפרנס הוא הדור והדור הוא הפרנס, הכל תלוי
בו, כי כאשר היו מלכי ישראל טובים וצדיקים הלכו כל בני
ישראל בדרכיהם, ובודאי מי שמנהיג את ציבורו בנחת ובענוה
ובדרך ישרה לשם שמים יהא שכרו הרבה מאד מאד בעולם
הזה ובעולם הבא, וכל שכן מי שזכה מן השמים להיות ראש
מדינה, וכל שכן וקל וחומר מי שזכה להיות אב בית דין להיות
עומד בפרץ ולגדור פרצות הדור ולהשגיח בהשגחה פרטית על
מעשי בני אדם להסיר מכשול מבני עמנו ולצוות על הטוב ואזי
בודאי יהיה שכרו מרובה עד מאוד בעולם הזה ובעולם הבא,
ע"כ הגי"ה.**

(קיצור של"ה)

כל מה שהגדולים עושים הדור עושה

וכל פירצה שאינה מתחלת מהגדולים אינה פירצה. יש לומר הכוונה שאם הגדולים רואים פירצה ואין סותמים אותה אין עומדים כנגדה להוכיח אז הפירצה הולכת וגדלה ומתרחבת אצל המון העם ואשם בראשיהם כמו שכתב הגה"ק רבי חיים סופר בספרו שערי חיים (שער ג') וזה לשון קדשו:

"אשר נשיא יחטא" אמרו חז"ל אשרי הדור אם הנשיא מתוודה על חטאיו כי אנשים שזכו להיות גדולים ליהודים שקולם נשמע בכל המדינה או בכל המדינות, המה עומדים לנס לרבנים אשר אין גובה להם ומכירים ערכם שהם רק שופטים ומורים לעירם, ואם הגיע העת שיראו הריסות הדת וחרבן התורה או שנסוגו גבולי אמונה ונעקרו מסורות המנהיגים אשר בהם העמדו דלתים ובריחים בעד בית ישראל ישימו יד לפה ולא ידברו מאומה כי כל איש ואיש יאמר בלבו מי אני ומה אנכי לפתוח בשער פי אם ארזי לבנון ואדירי התורה ישבו להם ולא יניעו שפתם ולא ידרכו קשתם בקול ד' בכח, אין זה אלא אחת משתים, שגדולי חקרי לב יבינו שאין זה הריסת הדת וחרבן התורה, או בחכמתם כי רב ידעו כי ארץ נתנה ביד רשעים ואין מידם מציל כי לא ישמעו לקול הקורא עם ד', גם אם הוא איש אשר כגובה ארזים גבהו ועל כן תפוג התורה, כי יש גבוה מעל גבוה וגבוה עליהם, ואם הנשיאים יחטאו, אז ירדו שאר (מנהיגים) (מנהיגים) עשר מעלות אחורנית זה אחר זה, כמתח"ל רבה ואתחנן (סי' רפ"ט) וזה לשונו:

כרובם כן חטאו לי כבודם בקלון אמרי (הושע ד'): **אמר ר"ש**, בר נחמני שכל מה שהגדולים עושים הדור עושה, **כיצד**: הנשיא מתיר ואב בית דין אומר הנשיא מתיר ואני אוסר? והדיינים אומרים אב ב"ד מתיר ואנו אוסרים?

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שעג

והשאר הדור אומרים הדיינים מתירין ואנו אוסרים? מי גרם לכל הדור לחטוא? הנשיא שחטא תחלה, עד כאן לשונו

ולכן אשרי לדור שהנשיא מביא קרבן על חטאתו, ואם גברו הצרות ועתקו עונות שהנשיאים דעתם נוחה בזה שאין טוב אלא שתיקה, ולא לצאת חלוץ למלחמה להשיב לכל שואל מיד בזריזות ובשמחה על כל מנהג אשר רוצים הפושעים לשנות אז יורדים יתר הרבנים אחורנית עד שאבן מקיר תזעק על בית ישראל ועל עם ד' כי נפלו ברשת הפושעים והכופרים אשר אומרים ערו ערו עד היסוד בה מגלי טפח אפיקורסות ומכסים טפחיים המינות, ועל כן לא נתקרה דעת ישע"י בחי"י קללות נמרצות עד שאמר ירהבו נער בזקן ונקלה בנכבד שזה יהי ישועת ישראל שאם הזקן ישתוק לא ישתוק הנער מלהגיד לעמו פשעו ואם הנכבד יכף עליו פיהו יפתח הנקלה פיו בשער אז יש לעמק עכור תקוה.

ועל כן בטחו בית ישראל בד' ותתפללו שהגדולים יצאו למלחמה חלוץ לפני ד' ואם חלילה לא יעשה כן נחזק בעצמינו נער כזקן נקלה כנכבד ועלה כל איש מעירו כי עת לעשות לד' שלא יאבד תורה מישראל ואמונה מבית יעקב ומי שעשה נסים לאבותינו הוא יהי' בעזרתינו מהיום ועד עולם אמן.

ואם ראית דור שצרות רבות באו עליו צא ובדוק בדייני ישראל

ואם ראית דור שצרות רבות באו עליו צא ובדוק בדייני ישראל כדאיתא בגמרא: תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל שכל פורעניות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנאמר (מיכה ג') "שמעו נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו בונה ציון

שעד שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

בדמים וירושלים בעולה ראשיה בשוחד ישפטו וכהנייה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסומו ועל ה' ישענו" וכו' רשעים הן אלא שתלו בטחונם במי שאמר והיה העולם לפיכך מביא הקב"ה ג' פרעניות וכו' ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים שבישראל.

(שבת קל"ט)

ואחר כל אלה עוד לא נסתיים בזה, כי הקב"ה דורש צאנו מהרועים המנהיגים

החפץ חיים כתב בספרו חומת הדת: ויהי דבר ה' אלי לאמר, בן אדם הנבא על רועי ישראל הנבא ואמרת עליהם לרועים כה אמר ה' א' הוי רעי ישראל אשר היו רעים אותם [את עצמם היו מענגים מממון חבריהם רש"י] הלא הצאן ירעו הרעים [הלא משפט הרעים לרעות את הצאן ולא לרעות את עצמם] את החלב תאכלו ואת הצמר תלבשו הבריאה תזבחו הצאן לא תרעו, את הנחלות [את הכחושים] לא חזקתם ואת החולה לא רפאתם, ולנשברת לא חבשתם, ואת הנדחת לא השבותם, ואת האובדת לא בקשתם, ובחזקה רדיתם אותם ובפרך. ותפוצנה מבלי רעה ותהיינה לאכלה לכל חית השדה ותפוצינה. ישגו צאני בכל ההרים ועל כל גבעה רמה ועל כל פני הארץ נפוצו צאני ואין דורש ואין מבקש וגוי. לכן הרועים שמעו דבר ד' כה אמר ד' א' הנני אל הרעים ודרשתי את צאני מידם והשבתיים מרעות צאן ולא ירעו עוד הרעים אותם [את עצמם] והצלתי צאני מפייהם ולא תהיין להם לאכלה וגוי, והוצאתים מן העמים וקבצתיים מן הארצות והביאותים אל אדמתם ורעיתים אל הרי ישראל באפיקים ובכל מושבי הארץ [יחזקאל ל"ד].

ודע שבעת שנתרבו מפירי הדת בעולם מתרבה החרון אף בעולם אבל כשימצאון אנשים שמתחזקים עבור כבוד ד' להקים הדת הוא הגנה על כלל ישראל כמו שמצינו בתורה

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שעה

בשבט לוי אחר שהקימו דבר ד' כאשר אמר להם משה, כתוב אחר כך ועתה אעלה אל ד' אולי אכפרה בעד חטאתכם, וכתוב בתורה אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים וכו' ואלה יעמדו על הקללה וכו' ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן ואמרו ז"ל כל הארורים פתחו מתחילה בברכה ואם כן אמרו מתחילה **ברוך המקים את דברי התורה וכל איש ישראל ענו על זה אמן נמצא שכל המשתדל להקים דת התורה מתברך מפי הכהנים והלויים וששים רבוא ישראל בהסכמת אדון העולם וכי יש לך ברכה טובה כזו, ולהיפך להיפך, מתקלל מפי כל חס ושלוש ועבור זה חסר ההשפעה על כלל ישראל, ובזכות שמשתדל בהחזקת הדת יחול עלינו הברכה, שנאמרה מפי הכהנים והלויים וששים רבוא ישראל בהסכמת בוראנו יתברך.**

שְׁעַר יְרֵאת שָׁמַיִם וִירֵאת חֹטֵא

ישמח האדם במצוה שבאה לידו על מצוות הרבה שעתידין לבוא לידו

כל העושה עבירה בשוגג נפתח לו פתח שיחטא אפילו במזיד, וישמח האדם במצוה שבאה לידו על מצוות הרבה שעתידין לבוא לידו, לפיכך אם חטא בשוגג אין סימן יפה לו, החוטא במזיד על אחת כמה וכמה.

(מדרש תנחומא פרשת ויקרא)

כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדימתו ומוליכתו לפניו לעולם הבא

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר יונתן כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדימתו ומוליכתו לפניו לעולם הבא,

שנאמר "והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך". וכל העובר עבירה אחת בעולם הזה מלפפתו ומוליכתו ליום הדין, שנאמר לפתו ארחות דרכם יעלו בתהו ויאבדו.

(סוטה ג, ב)

שער צפית לישועה

השאלה בבית דין של מעלה הוא צפית לישועה

ידועים דברי החפץ חיים בספריו הקדושים, דהנה אמרו חז"ל שבת (דף לא), ששואלים לו לאדם בשעת הדין צפית לישועה (והיינו כמו שאנו מתפללים בכל יום וקרנו תרום בישועתך), והקב"ה מתרעם על האדם כשאינו מחכה למלכותו כדאיתא בפסיקתא (במאמר גילוי), שאמר הקב"ה לצדיקים לא יפה עשיתם שחיבתם לתורתך ולא חכיתם למלכותי, הרי אפילו צדיקים המחבבים התורה דורשים מהם על ציפוי לישועה, ודבר זה מקרב את הגאולה כדאיתא בילקוט איכה, "שבשעת חורבן הבית אמר יצחק אבינו לפני הקב"ה "רבש"ע שמא אין חזרה לבנים?", והשיב הקב"ה אל תאמר כך! יש דור שהוא מצפה למלכותי מיד הם נגאלים, שנאמר "ויש תקוה לאחריתך נאום ה' ושבנו בנים לגבולם".

מכל זה אנו רואים שרצון השי"ת שנחכה למלכותו בכל עת ורגע. וכמובא בזוהר חלק ג' (קנ"ג, ב) ומשיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, וכדאיתא בחז"ל (יומא פ"ו עמוד ב') אמר רבי יוחנן גדולה תשובה שמביאה את הגאולה, שנאמר ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב, במהרה בימינו אמן.

פרשת מסעי - פרק מ"ב

שער הגלגולים

בספר "נשמת חיים" פרק העשירי כתב: הוכחה אחת מיני רבות על השארות הנפש, היא ענין הרוחות הנכנסות לגופם של בני אדם, גם בספרי הנוצרים להבדיל, ישנם עדויות על רוחות של מתים שנכנסו לתוך גופם של אנשים חיים ודברו מתוכם.

הרב ר' אלעזר אשכנזי הביא בספרו (מעשי בראשית פרק ב') מעשה באשה אחת יהודיה מהעיר פירארה שנכנס בה רוח של נכרי אחד, האשה היתה נופלת לארץ ונראית כישנה. שפתיה לא נעו וקול נשמע מתוכה. כל אנשי העיר, גברים נשים וטף באו לראותה וכששאלו את הרוח: "מי אתה?" נקב בשמו של גוי אחד מאנשי המקום שכולם הכירוהו. הוא גם ספר כיצד נכנס לתוכה וישנן ראיות רבות לאמיתות המעשה הזה.

הרב גדליה בן יחיה גם העיד על אשה זו. בספרו שלשלת הקבלה (דף פ"ו) הוא מתאר את המעשה באשה הזו וכך הוא כותב: כל זאת הודיע לך אלוקים באמצעות יגיע כפי אשר אספתים ואגדתים יחד, יגדל נא כח ידי לכתוב אליך ולהציג לפניך תשובה לשאלתך על הרוחות הזרות הנכנסות לגופם של אנשים. בכח השבעות מגלים הרוחות את שמן ומספרים כי מתו במיתות משונות, ואכן קשה בכח שכלנו להבין כיצד נכנסת רוח של מת לתוך גוף חי אחר ופועל בתוכו כאילו הוא עצמו חי וקיים, אלא שזו עובדא. בחודש טבת שנת של"ה בהיותי בפירארה, התבקשתי ללכת לביתה של בחורה אחת בת כ"ה שנים ומצאתיה מוטלת על מיטתה ללא נוע כגוף בלי

שעת שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש

נשמה. עיניה היו עצומות פיה פתוח ולשונה עבה בצורה בלתי רגילה ומשתרבת מתוך שפתיה. האנשים שהיו לידה אמרו לי שרוח נכנס בה והיא נמצאת בלשונה. עמדתי שם והתחננתי לפני הרוח ששייב לשאלותי והוא דבר עמי בלשון טליאנו, המילים שיצאו מפי האשה נשמעו היטיב והקול אמר כי שמו בטישטה דמודינה ומותו בא לו בתליה כעונש על גניבותיו. הבנתי כי הוא שרוי בצער ובסבל וניחמתיו בדברים. אחר כך שאלתיו על טיב הנשמה, רציתי לדעת מהותה ואופן יציאתה מן הגוף לאחר המיתה וכיצד ולאן הלכה. שאלתיו גם מהו הגיהנם, על גן עדן לא שאלתיו כי ידעתי שבדאי לא היה שם. הוא גם ספר על חייו. הגיד לי כי היה איש שדה ורועה בהמות ואני ראיתיו מקולו ומדבריו נמשל לבהמה. על מהות גופו לא ידע להשיב לי. אחר כך שאלתיו מה גודלו בגוף האשה והוא השיב לי שגודלו כביצת תרנגול ומקומו בצד ימין בין הצלעות והמתניים של האשה הזו. על שאלתי מי השימו שם, השיב כי אינו יודע וכשבקשתיו לצאת מתוכה ענה שאינו יכול. לשאלתי מדוע נכנס לגופה של אשה יהודיה, ענה שלא ידע כי יהודיה היא ואם היה יודע לא היה נכנס. הוא גם אמר לי כי נכנס לתוכה דרך ערותה. לאחר מכן, כשהשתחררה ממנו אמרה האשה את דבריו אלו.

רק לאחר בקשות ותחנונים רבים נאות לצאת. אז ראיתי את צוארה של האשה מתעבה מאוד. גופה נתחלחל ונראה היה כי יסוריה גדולים וקשים. רגעים אחדים התפתלה האשה על מקום משכבה כחולת קדחת ולפתע נפקחו עיניה והיא הבריאה לחלוטין.

לאחר שהתאוששה מעט ספרה כי ירדה אל חצר ביתה כשנר דלוק בידה לשאוב מים מהבאר כדי להכין אוכל לבעלה. כשלקחה את הדלי נכבה הנר. היא לקחה את הדלי להורידו לתוך הבאר לא ידעה מה ארע לה צעקה פרצה מפיה

שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש שעט

והיא התעלפה. בני ביתה חשו לקול זעקותיה ונשאוה לביתה. עד כאן המעשה באשה הזו.

שמעתי על מקרים רבים כגון אלו מפי אנשים נאמנים שהיו עדים לדבר. שמעתי על מקרה דומה מפי אחד מחכמי העיר צפת וגם מפי אחד מחכמי איטליה על אנשים שמתו בצורה משונה ונכנסו בגופם של אנשים אחרים חיים ועל ידי השבעות ועשן גפרית בנחירי האיש החי דברו הרוחות, הגידו את שמותם וספרו על חייהם ועל מותם. הם גם פרטו את עוונותיהם בהיותם בחיים ותארו את הסבל הרב שהם סובלים. פעמים רבות שכילו יודעי דבר לגרש את הרוחות ובכל פעם שהיתה הרוח יוצאת מהגוף היה האבר שמתוכו יצאה נעשה גדול ועבה וגוף האיש או האשה היה מתחלחל ומתענה עד שזכה להשתחרר.

במדרש תלפיות (אות ג' ענף הגלגולים אות ח') נאמר: רוחו של רשע הולכת נע ונד תוך כף הקלע. הרוח בורח מן השטן ומכניס עצמו בצומח או בדומם כפי שנגזר עליו, וכשהרוח נכנס בגופו של אדם אין השטן יכול לשלוט בו ולהזיקו.

מחבר הספר מעיד כי ראה במו עיניו רוחות נכנסות בגוף אדם, ודבר עמהן וספרו לו מתלאותיהם בהיותם פורחים באויר ומה ראו עיניהם בשעת פריחתם בתוך חלל העולם. היו רוחות שספרו לו כיצד הלכו עד פתח של גיהנם ושמעו את צעקת הרשעים מתוכו.

מעשה ברוח אחת שנכנסה בגופו של אדם והוכרחה לצאת בעקבות חרמות והשבעות, כשיצאה מן הגוף נכנס בשערות ראשו של האיש וקמו השערות מאמצע הראש ויצאו ממחיצת שאר השערות אשר סביב הראש ונעשו קשים כמחטים של ברזל עד שהיה צריך לספרם בתער חד וכשהיה

שפ שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש

התער נוגע בשערות היו הן נוטות לצד התער ודוחות אותו עד שהיה צורך בכח רב כדי לגלחן וכשעשו זאת עלה מהן הבל דק מאוד אשר לא נראה כמוהו מעולם ואשר מעשה כזה לא נשמע כמוהו מעולם.

(נשמת חיים - מאמר ד' פרק כ')

מעשה גדול ונורא שאירע בעיר הקודש צפת בימיו של האר"י הקדוש וכך היה. רוח אחד נכנס בגופה של אשה אלמנה וציערה מאוד. אנשים דיברו אל הרוח והוא השיב לכל אחד לשאלותיו בין הבאים לשמוע מה ידבר הרוח היה החכם מהר"ר יוסף ארזין תלמידו של האר"י, כשנכנס אל ביתה של האשה קידם אותה הרוח בברכת "ברוך הבא אדוני מורי ורבי!" להפתעתו שאלו הרוח: "האינו זוכר אדוני שהייתי תלמידו במצרים? זמן רב למדתי אצלו." וכאן הוסיף ואמר הרוח את שמו ואת שם אביו.

משגברו יסוריה של האשה הלכו קרוביה אל האר"י הקדוש ובקשו ממנו שירחם עליה ויוציא את הרוח ממנה.

שלח האר"י את תלמידו מהר"ר חיים ויטאל לפעול ממקומו. מסר לו כוונה בשמות וציוה עליו לגזור על הרוח נדויים וחרמים עד שיצאה בעל כרחה.

כאשר נכנס מהר"ר חיים אל החדר שבו היתה האשה, הסבה היא מיד פניה אל הקיר. "שאל ר' חיים: "רשע למה הסבת פניך ממני?" השיב לו הרוח: "איני יכול להסתכל בפניך כיון שהרשעים אינם יכולים להסתכל בפני השכינה". גזר עליו תלמידו של האר"י הקדוש שיהפוך פניו אליו, ומשעשה כן אמר לו: "סִפֵּר לי מה עשית, מה היה החטא שבעטיו הענישוך בעונש חמור כל כך? "פתח הרוח וסיפר: "חטאתי באשת איש והעמדתי ממזרים וזה לי עשרים וחמש שנים שאני נע ונד בארץ ואין לי מנוחה. שלושה מלאכי חבלה

שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש שפא

הולכים עמי לכל מקום, מכים אותי ללא רחם ומכריזים: ככה עשה לאיש אשר הרבה ממזרים בישראל. (אלו הם שלושת מלאכי החבלה הנרמזים בפסוק: "הפקד עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו, (תהילים ק"ט ו') האינך רואה? הוסיף הרוח ושאל - הנה אחד עומד מימיני אחד עומד משמאלי והשלישי מכה אותי מכת מוות".

שאלו מהר"ר חיים: "והלא אמרו רבותינו ז"ל: "משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חודש? "השיב לו "מה שאמרו חז"ל אותם י"ב חדשים הם רק לאחר שסבלו הרשעים וריצו את עונשם מחוץ לגיהנם. רק אז נכנסים הם לגיהנם ושם מכבסים ומלבינים אותם ומוציאים מהם את כל כתמי הנשמה, כדי שיהיו מוכנים ומזומנים להכנס לגן עדן.

(משל לרופא מומחה המרפא פצע עמוק בבשר. בתחילה מניח הוא על הפצע משחות וסממנים חריפים האוכלים את הבשר החי ורק לאחר מכן מניח על הפצע משחות מרגיעות המרפאות את הבשר וחובש את המקום. כך הוא ענין צער הגיהנם שהוא רק חלק אחד משישים מסבלות הנפש החוטאת).

שאלו מהר"ר חיים: "איך היתה מיתתך?" השיב לו: "מיתתי היתה בחנק שאף על פי שארבע מיתות בית דין בטלו, דין ארבע מיתות לא בטלו וכך יצאה נשמת: יצאתי מאלכסנדריה שבמצרים על גבי ספינה שהפליגה לעיר ראשיט. בהיותנו בלב ים מיד לאחר שיצאנו מנהר הנילוס טבעה הספינה ואני הייתי אחד מאלו שמתו בה".

"ולמה לא אמרת ווידוי ולא התוודית על חטאתיך בשעת יציאת נשמתך? "לא הספקתי השיב הרוח. "ברגע בו שקעה הספינה חנקו אותי המים ודעתי נטרפה עליי". "ומה נעשה בך לאחר מכן?" שאל מהר"ר. השיב לו הרוח: "בשעה

שפב שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש

שנודע ליהודי העיר ראשיט כי היו יהודים בספינה שטבעה, יצאו למקום שבו קרה האסון, הוציאו את כל היהודים שטבעו בה וקברו אותם. הנה ברגע שבו עזבו המלואים את בית הקברות, בא מלאך אחד ושבת אש בידו, הוא הכה על קברי מכה גדולה וחזקה עד שנבקע הקבר ואז הוא הרעים עלי בקולו 'רשע! קום בדין. הוא לקחני, שמני בכף הקלע וזרק אותי בבת אחת עד לפתחו של הגיהנם שבמדבר. ברגע שנפלתי שם יצאו לקראתי אלפי הנשמות שבגיהנם, צעקו עלי וקללו אותי, צא!!! צא! איש דמים! צא מכאן רשע עוכר ישראל! אינך רשאי להכנס אפילו לכאן! צעקו עלי וגרשוני בכעס. ברחתי משם בבהלה רצתי מהר להר ומהר לגבעה ומגבעה לגבעה אך לא הצלחתי להמלט משלושה מלאכי חבלה שדבקו בי ולא הניחו לי אלו הם שלושה מלאכי החבלה שעד היום עוד הולכים עמי, מכים אותי באכזריות ומכריזים לפני את עוונתי. כאילו לא די בהם, פגשתי בדרכי מלאכי חבלה אחרים ורוחות רעות אשר בשמעם את דברי שלושת המלאכים הראשונים החלו להכותני ולמשכני בחזקה, זה לצד זה וזה לצד שני, עד שהתפקפקו כל חוליות נשמת. כך הייתי נע ונד במשך זמן רב עד שהגעתי לעיר גדולה הקרובה להודו והורמוז שמה. רציתי להכנס בגופו של יהודי כדי להנצל מצרותי אך כשראיתי שהם רשעים וחטאים לה' מאוד לא יכולתי להכנס אפילו באחד מהם, מחמת רוחות הטומאה השוכנים בקרבם ואני לא רציתי להוסיף טומאה על טומאתי. ובכן הלכתי משם ושוב נדדתי ממקום למקום במשך שבע שנים בלא רגע של מנוחה ממכות ועינויים עד שהגעתי למדבר יהודה ומרוב צער נכנסתי לתוך גופה של אילה מעוברת. אלא שגם בתוכה היה לי צער גדול מכיון שנפש האדם ונפש הבהמה אינם שווים זה לזה, שזו הולכת זקופה וזו הולכת על ארבע, ולא עוד שנפש הבהמה מאוסה ומזוהמת וריחה רע, שכן אין מאכלה מאכל אדם, וגם היה לי צער גדול מהעובר שבמיעיה. לא רק אני סבלתי גם

האילה לא יכלה לשאת שלושה נפשות ובטנה צבתה עד מאוד. מרוב יסוריה רצה האילה בין הרים וסלעים עד שנבקע כרסה ומתה.

יצאתי מתוכה ובאתי לעיר שכם שבארץ ישראל. נכנסתי בגופו של כהן יהודי, והוא מרוב צער בקש את עזרת הכומרים הגויים והם לחשו עלי לחשים של כוחות טומאה ותלו קמיעות בצוארו, ואני בראותי כל זאת יצאתי ממנו. כאן הפסיק מהר"ר חיים את סיפורו של הרוח ושאלו מדוע יצא מאותו גוף, וכי יש ממשות בכח הטומאה להרע או להיטיב, השיב הרוח: אין בכוחות אלו ממשות אולם אני חששתי שאם אוסיף לעמוד שם ידבקו בי כל אותן כוחות הטומאה, לכן ברחתי ובאתי אל עיר הקודש צפת, ועתה משעברו עלי עשרים וחמש שנים של צער נכנסתי בגוף אשה זו.

"עד מתי עליך לסבול כל כך? וכי אין לך תקומה כלל?" שאלו מהר"ר חיים. "עד שימותו הממזרים אשר הולדתי, כל עוד הם חיים אין לי תקומה". ענה הרוח.

באותה שעה היו אנשים רבים ליד האשה וכששמעו את הדברים היוצאים מפיה שלא בטובתה נפלה עליהם אימת הדין והם בכו בכי גדול. אז שאל מהר"ר חיים את הרוח מי נתן לו רשות להכנס בגופה של האשה הזאת. "ובכן כך היה המעשה" - אמר הרוח - "לנתי בביתה לילה אחד. באשמורת הבוקר קמה האשה ורצתה להוציא אש מן האבן והברזל, אלא שניצוצות האש לא יצאו על אף שהשתדלה מאוד, נתכעסה האשה והשליכה את הברזל והאבן מידה ואמרה בכעס "תהא לשטן" ובכח תיבה זו של שטן נתנו לי מלאכי החבלה רשות להכנס לתוכה". "כיצד זה יתכן שבגלל עוון זה נענשה האשה בעונש גדול כל כך? שאל מהר"ר חיים והרוח ענה: "האשה הזו אין תוכה כברה. חסרת אמונה ואינה מאמינה כלל ביציאת מצרים, בליל הסדר כשכל ישראל שמחים ואומרים הלל

שפד שבר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש

ומספרים ביציאת מצרים, יושבת היא וצוחקת בליבה ואינה מאמינה כי אכן היה הנס הגדול הזה.

לשמע הדברים פנה מהר"ר חיים אל האשה ושאל אותה: "המאמינה את באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא ברא שמים וארץ וביכולתו לעשות כל אשר חפץ ואין מי שיאמר לו מה יעשה? "כן" ענתה האשה בקול גדול. "וכעת מאמינה את באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא הוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים? הוסיף ושאל מהור"ר חיים. "כן" ענתה האשה והוסיפה "מאמינה אני בלב שלם ביציאת מצרים ומתחרטת אני על מה שלא האמנתי עד היום". בסיימה את דבריה פרצה בבכי.

אז גזר תלמידו של האר"י על הרוח שיצא ויעשה זאת רק דרך האצבע הקטנה שברגל שמאל של האשה, שכן האבר שדרכו יוצאת הרוח מתבטלת לגמרי, וכאשר כיון מהר"ח בשמות שמסר לו רבו התנפחה אצבעה של האשה ויצא ממנו הרוח ופרח דרך החלון.

בלילה ההוא ובכמה לילות שאחר כך דפק הרוח על חלונה של האשה והפחידה עד מוות. הלכו קרוביה אל האר"י הקדוש וספרו לו על כך. מיד שלח שוב את תלמידו מהר"ר חיים לבדוק את המזוזה שבפתח ביתה של האשה הלך ומצא את הפתח ללא מזוזה. לאחר שמייהר לקבוע מזוזה בפתח לא חזר שוב הרוח ולא הטריד את האשה אף פעם.

פעם אחת הובאה אשה לבית מדרשו של האר"י הקדוש. קרוביה ספרו שהיא חולה מזה זמן מה ואין יודעים מה היה לה. האשה טענה כי היא בריאה וחזקה ורק שלפעמים נדמה לה כי יש בה רוח או שד. ראה האר"י את הדופק שלה ואמר כי נכנס בה רוחו של מת. האר"י שלחה לביתה ובערב ציוה את תלמידו הרב מהר"ר חיים ויטאל ללכת אליה

שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש שפה

ולהוציא את הרוח ממנה. "הרוח ההוא" - אמר האר"י לתלמידו - "שקרן וכזבן גדול הוא לכן עליך להתחכם עמו, גם כששואלין לשמו משקר הוא ג' פעמים", הוסיף האר"י וגם מסר לתלמידו כוונות ושמות שידע איך להתנהג עם הרוח.

בערב, בין השמשות הלך מהר"ר חיים לביתה של האשה. לפני בואו התכנסו בביתה קרוביה ועוד אנשים שחפצו להיות נוכחים במעמד הגדול בו יוציא הרב את הרוח ממנה. והנה, לפני שנכנס אמר הרוח לאנשים: "ראו תיכף ומיד יכנס לכאן הרב ר' חיים וויטאל וירצה להוציאני אך אני איני ירא מפניו!" הוסיף בקול חצוף אלא שלא כך היה הדבר. ברגע בו ראה הרוח את פני הרב החל לרעוד ומרוב פחד נפל לפניו ואמר בהכנעה: "איני כדאי להביט בפניך הקדושים". "מי אתה?" שאלו הרב. "פלוני בן פלוני" השיב הרוח והיה זה שקר. גם בפעם השניה שקר בקשר לשמו ולשם אביו וכן היה בפעם השלישית, כששאלו הרב לשמו בפעם הרביעית אמר את שמו האמיתי וכאשר הזכיר הרב את השמות הקדושים שנמסרו לו על ידי רבו החל הרוח לדבר בחוצפה. "הנני יוצא מיד", הכריז ורצה לעשות זאת דרך הושט והצואר, שכן רצה לכבות בצאתו את כל נרות שבחדר ולהזיק לאנשים שהיו שם. הרב הבין וידע את כוונתו ומחשבתו הרעה והזהירו כי יצא רק דרך האצבע הקטנה של רגל שמאל של האשה. "כן אעשה" אמר הרוח, אלא שהרב ידע כי גם הפעם משקר הרוח ובכוונתו להמית את האשה. לפיכך עמד וגזר עליו חרם ונדוי ואסר עליו לצאת, שכן חשש שאם יצא בגלל החרמות וההשבעות, יזיק לאשה ואולי גם יהרגנה.

לאחר שהרוח הבטיח שלא לצאת, יצא הרב מהר"ר חיים מביתה של האשה והלך להתפלל תפילת ערבית בבית מדרשו של האר"י הקדוש. אחרי התפילה ספר לאר"י את כל קורותיו בבית האשה. אמר לו האר"י: כל זאת ארע לך כיון

שהלכת בלילה ולא מבעוד יום כפי שציוויתך, דע לך, כי בלילה שולטים כוחות החיצונים ודינים ואז מתגברים הרוחות ואי אפשר לפעול כנגדם". לבסוף אמר לו האר"י: "לך לשלום" וליוה אותו עד הדלת דבר שלא היה עושה כן לשאר תלמידיו.

למחרת, אחרי תפילת שחרית, הלך מהר"ר חיים שוב אל הרוח והשביעו שיצא דרך האצבע הקטנה שברגל האשה. לפתע ראו הנוכחים בחדר כמו חוט של אש יוצא מאצבעה של האשה, היה זה הרוח שיצא וביציאתו היה בוכה וצועק מרה על מעשיו הרעים. לפני שנעלם שאלו מהר"ר חיים במה חטא כי נענש בעונש זה. השיב הרוח כי היה בחייו **מלשין מפורסם והיה מוסר את ממונם של ישראל בידי הגויים.** "ומפני מה נתנו לך רשות להכנס בגופה של אשה זו?" שאל מהר"ר חיים. סיפר לו הרוח כי היה שוכב על הכיריים בביתה של האשה הזו וכשזו באה להכין את העצים ולהדליקם כדי לבשל מאכלי שבת, **שמע אותה משוררת שירים של ניבול פה ואז הרשו לו להכנס לגופה** וזה לו שלוש שנים שהוא נמצא בה ורק מפעם לפעם היתה חשה בו.

מכאן אנו לומדים עד כמה הקדוש ברוך הוא מדקדק עם בריותיו מה **מלשין זה לא חטא אלא בפיו, נעשה רוח, מכל שכן העושה עבירה בפועל ממש, עבירות שהן חייבי כריתות או ארבע מיתות בית דין על אחת כמה וכמה;** ומה אשה זו העוסקת בהכנת מזון לכבוד שבת ומזמרת זמר של ניבול פה, נענשה שתכנס בה הרוח, על אחת כמה וכמה מי שחוטא בפועל ממש, אזי בודאי תהיה רשות למזיקים ולרוחות להזיק לו. (ספר קב הישר פרק ע"ז)

שער הגאולה

צדיקים אמיתיים ישנם בכל דור, אך כשהדור אינו ראוי - הם יכולים להיות אף חוטבי עצים ושואבי מים

הנה בכל דור ודור יש צדיקים גדולים אשר יכולים לפעול פעולות נוראות, אבל כשהדור אינו ראוי לכך, כל מדרגת הצדיקים הם באיתכסיא, ואינם נודעים בשם, ובאפשר הם לפעמים חוטבי עצים ושואבי מים וכיוצא בשאר ענינים... והראשים הללו של הצדיקים, שהוא דבר חדש אצלכם. החדוש הוא רק לעם, אבל אני ידעתי מאז ומקדם גודל צדקתם וקדושתם...

(בני יששכר, וכמו כן עוד באגרא דכלה פרשת בא)

הגאולה נדחית, מפני שכל אחד אומר "אני אמלוך"

זמן קצר אחרי זה בכה [הרבי מלובלין] מאוד ואמר, כי רואה ברוח קודשו, שיצא כרוז מן השמים שיחזרו מהליכתם ועריכתם למלחמה בעדינו, מפני שהגאולה נדחית לזמן בעוון המנהיגים בדורינו שכל אחד אומר "אני אמלוך".

(דברי תורה מהרבי הקדוש ממונקאטש מהדו"ת א' ט"ו)

נסיון האמונה יהיה קשה כל כך עד שיצטרכו להתבודד כדי לעשות חשבון נפש אמיתי

בסוף ספר "תפארת ישראל" הביא שם מבעל "אור המאיר" מזייטאמיר: כעשר רגעים לפני פטירתו ביום ערב שבועות הגיע אליו תלמידו הגדול רבי שניאור מסאסטוב, זכרונו לברכה. האדמו"ר זכרונו לברכה, שכב ופניו אל הקיר. הסב אז את פניו ואמר: "זה אתה הוא שניאור, עוד יהיה זמן לפני ביאת המשיח, שאפילו אנשים כמוני וכמוך, יהיה להם צורך להתבודד בפינה ולעשות חשבון אם אמונתם שלימה,

שפח שכר פרשת מסעי - פרק מ"ב ועונש

שיש בורא בעולם, והעצה לזה, שתפרסם שאני אמרתי את זה מראש".

יעמידו דיינים ופרנסים שאינם מהוגנים ובגללם תגבר החוצפה

כי הכליה דמגלה זו מרמזת על גמר הכליה שבעקבות משיחא... מפני מה נתחייבו... שבאותו הדור... והענין - כי בעקבות משיחא חוצפא יסגי (סוף סוטה), ונערים ילבינו פני זקנים, וזקנים יעמדו מפני נערים... והענין של החוצפה ההיא, כי מעמידין דין ופרנס שאינו הגון, ואמרו (סנהדרין דף ז'): "כל המעמיד דין שאינו הגון כאילו נוטע אשרה... ולכך הנערים פני זקנים ילבינו, אבל זקנים יעמדו מפני נערים. מי הכריחן לכך? אלא שגברה החוצפה והוא אף בזקנים ובכולם גם בגדולי הדור, ואמרו (סוטה דף מ"א): בשעה שהחניפו לאגריפס המלך נתחייבו ישראל שבאותו הדור דווקא... הם לא עשו אלא לפנים מחמת יראה שהם בעלי אגרופין.

(הגאון רבינו אליהו מוילנא בפירושו על מגלת אסתר)

בימים ההם, שלא תהיה אפשרות לדבר דברי אמת בפני הקהל, יתחזקו יראי ה' איש אל רעהו.

הנביא מלאכי כבר ניבא על גודל הסתרת פנים ובלבול המוחות והדעות, שיהיו בימים ההם, בעקבתא דמשיחא, כי הרשעים ומעשה שטן יצליחו, והסמיות עינים והנסיונות יהיו גדולים ועצומים, ולא תהיה שום אפשרות לדבר דברים אמיתיים ודברי התחזקות באמונה בפני ההמון. כאשר הוא בדורינו לגודל האלמות וחוצפת המינים והאפיקורסים, והשפעתם גדלה מקצה העולם ועד קצהו. על כן אמר הנביא: "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו" - שיתחזקו יראי ה' בכל תוקף ועוז שלא יתעו אחרי התועים ואחר השפעת רוב העולם ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, והשם יתברך, שהוא בוחן כליות ולב, יבחין דבריהם. (משכיל אל דל).

בין המצרים - פרק מ"ג

שער התזכחה

בית המקדש וירושלים עיר הקודש נחרבו על שלא קיימו מצוות התזכחה^א, ואם היו מקיימים ומדקדקים על מצוות הכנסת אורחים^ב לא היה נחרב בית מקדשינו.

(א) ראה מדרש רבה איכה על הכתוב "ויצא מבת ציון" היו גדולי ישראל רואין דבר עבירה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקדוש ברוך הוא תבא שעה ואני עושה לכם כן.

(ב) במדרש תנחומא על פסוק יוקח נא מעט מים איתא בזה הלשון: אמר לו הקב"ה, אתה אמרת "יוקח", בו בלשון אני גואל את בניך, ולקחתי אתכם לי לעם (שמות ז'), הרי בעולם הזה, בעולם הבא מניין? דכתיב (ירמיה ג') ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה והבאתי אתכם ציון, עכ"ל. וכן איתא בילקוט שמעוני.

ועיין בספורנו על פסוק (דברים לב, כו) אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם, שכתב "אמרתי אפאיהם - אשאיר איזה פאה מהם, והמותר אכלה, כמו שאעשה באחרית הימים, אחרי שלא השגתי שלימותם לא במתן תורה, לא בארץ ישראל ולא בגלות, כאמרו: "כי בהר ציון ובירושלים תהיה פליטה כאשר אמר ה', ובשרידיים אשר ה' קורא". (ועיין סנהדרין קי"א, יומא פ"ו ובמהרש"א שם עה"פ הנ"ל, ועיין אברבנאל ואלשיך הק' זכרי' יג-יד באריכות גדול). היוצא לנו מכל זה שישארו מספר קטן כזה של אנשים אחר ביאת המשיח, ומכל מקום מצינו בגודל מעלת המכניס אורחים לביתו שהוא מאותן אנשים אשר עליהן אמר הקב"ה אשאיר איזה פאה מהם, שישארו אחד בעיר ושנים במשפחה.

ואיתא במדרש (שמות רבה פרשה כ"ח א') על הפסוק "ומשה עלה אל האלוקים", וזה לשונו: באותה שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה הקדוש ברוך הוא קלסטירין של פניו של משה

בספר דברי יצחק הביא בשם הגה"ק בעל שם שלמה ממונקאטש זצ"ל בשם הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע לפרש הגמרא גיטין (דף נ"ו עמוד ב') אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים, בדרך צחות כדרכו בקודש, **כי העיר ירושלים נחרבה על ידי העשיר והעני**, כי העושר נקרא קמצא, כמאמרם ז"ל וסימנך עשירים מקמציך, ועני נקרא בר קמצא, והוא היפוך העושר (וכמאמר העולם שעני יש לו לב טוב) דהאי גברא דרחמי קמצא ובעל דבבי בר קמצא, הסדר שאוהבים את

דומה לאברהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא, אי אתם מתביישים הימנו לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, לא ניתנה לך תורה, אלא בזכות אברהם, עכ"ל. ומסופר אודות אביהם של האחים הקדושים הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ואחיו הרבי ר' זוסיא מאניפולי זי"ע, שהיה דר בכפר בבית מזיגה, והיה מכניס-אורחים גדול. פעם אחת באה לשם חבורה שלימה של קבצנים. בעל הבית ואשתו קיבלו אותם בסבר פנים יפות, ונתנו להם לאכול ולשתות ומקום ללון. והקבצנים ביקשו מאתם שיסיקו להם המרחץ, שירחצו בו, והם מילאו בקשתם. והיה ביניהם עני אחד, שהיה חולה ומוכה שחין מכף רגלו ועד קדקדו, ואיש מן העניים לא רצה לרחוץ אותו. חמלה עליו אשת בעל הבית, ורחצה אותו. אמר לה המצורע:

- בשכר זה אברכך שתלדי בנים כמותי.

נצטערה האשה מאוד מאוד על דבריו: בנים כהמצורע... ויהי ככלותו לדבר, נעלמו מעיניה העגלה עם הקבצנים ועם המצורע. אז הבינו כי היה להם נסיון מד', למען זכותם בבנים קדושים. רצדיקים אמרו שהעני ההוא הי' אלי' הנביא ז"ל.

רואים אנו מזה דכשמקיימים מצות הכנסת אורחים בשלימות זוכים לגילוי אלי' הנביא ז"ל, ובשני מקרים הנ"ל אף נתברכו בבנים קדושים שהאירו את עיני ישראל באור התורה והחסידות, הבעש"ט הק' זי"ע, הרבי ר' אלימלך ואחיו הרבי ר' זושא זי"ע.

שכר בין המצרים - פרק מ"ג ועונש שצא

העשיר ושונאים את העני [ומקרא מלא הוא גם לרעהו ישנא רש ואוהבי עשיר רבים] עביד סעודתא אמר לי לשמעיי זיל אייתי לי קמצא [פיי לך ותקרא לי רק העשירים על הסעודה] אייתי לי בר קמצא, אזל אשכחי דהוה יתיב [פיי דהוה מצא את העני ג"כ] אמר לי מכדי האי גברא בעל דבבי דהאי גברא מאי בעית הכא פיי הבעל הסעודה אומר להעני הלא ידעת שאין אתה מחותן גדול אצלי וחשוב כל כך בעיני ומדוע ישבת פה בראש הקרואים. השיב לו העני ואמר ליה הואיל ואתאי שבקן ויהיבנא לך דמי סעודתי מה דאכילנא ושתינא, רצה לומר, תאמין לי שלא ארויח בזה כל כך כי כמה שפיכות דמים שיש לי בזה, אמר ליה לא, לסוף אמר ליה יהיבנא לך כל דמי הסעודה שאין כל הסעודה שוה כל כך כמו הבזיון ושפיכות דמים שלי, נקטיה בידיה ואפקיה, **היינו שמבייש את העני בפני רבים בחציפות ועזות ואין לו שום בושת פנים כלל בפניהם כי הכל חונפין לעשיר ואין עומדים לימין האביון** כידוע.

אמר הואיל ויתבו רבנן ולא מחו שמע מינה וכו' איזיל איכול בהו קורצא לבי מלכא, פירוש שאמסור דין לשמים, אמר מרדו בך יהודאי וכו', אמר ליה שדר להו קורבנא רצה לומר עני, כמבואר בזוהר הקדוש, שדר בידו בהדי דקאתו שדא ביה מומא **בניב שפתים וא"ל בדוקין שבעין**, רצונו לומר שהעשיר נותן מום בעני ואומר עליו חסרונות שאוכל ושותה הרבה יותר מדאי ומביט בעינים מוזרות אל הקערות ואל צואר בעל הבית בעינא בישא וכדומה דלדידן הוה מומא ולדידהו לא הוה מומא היינו לנו עניים זה מום גדול ולהם להעשירים הזוללים וסובאים הרבה ועושים כל מה שלבם חפץ ואין זה שום מום אצלם, עכלה"ק.

ואגב יש לפרש עוד מה שכתוב בגמרא **שדא בי' מומא בדוקין שבעין**, על פי דרכו של הר"מ מפרימישלאן אך באופן

שצב שכר בין המצרים - פרק מ"ג ועונש

אחר קצת, דמובא בספר סיפורי צדיקים (כ"ד א') בשם הבעל שם טוב זי"ע, שאמר כלל גדול, אז פון זיך זאל מען נישט ארויסקוקן און אין יענעם זאל מען נישט אריינקוקן, [בחוץ ממך אל תסתכל, ובתוך אחר אל תסתכל] עד כאן.

וזהו שאמר הגמרא **שדא ביה מומא בדוקין שבעין**, פירוש שהסתכל על חברו מה שהוא אוכל ולא רצה שיאכל אצלו, על כן הלך ושדא ביה בהקרבו מומא בדוקין שבעין, שנענש לעשות ממש כמעשהו שעשה הוא מקודם.

ועל פי זה יש לומר עוד בדרך רמז, דמובא בחז"ל שבית המקדש הוא כמו אישון עין של העולם, ונקרא אבן שתיה שממנו הושתת העולם.

והנה הקב"ה מתנהג עם האדם במדה כנגד מדה, וכדבריהם ז"ל (נדרים דף ל"ב ע"א) משום מדה כנגד מדה, וכן הוא במשנה (סוטה דף ח' ע"ב) מנין "שבמדה שאדם מודד מודדין לו" שנאמר בסאסאה בשלחה תריבנה וכו', ועיין במכילתא פרשת יתרו על פסוק "כי בדבר אשר זדו עליהם".

ועל כן, מדה כנגד מדה, על מה שהוא שדא מומא **בדוקין שבעין**, נענשו שנחרב בית המקדש שהוא בחינת **דוקין שבעין** של כל העולם. ואפשר לפרש על פי דבריו הקדושים של הרבי ר' מאיריל מפרימישלאן בפירוש הגמרא דקמצא ובר קמצא הנ"ל, דמשם רואים דעל ידי שלא רצה להכניס את האורח על ידי זה נחרב בית המקדש בעוה"ר, ואם כן רואים אנו מזה, דאם מקיים הכנסת אורחים בשלימות [בכשרות ובצניעות וכו'] מקרב את הגאולה בזה.

בעזרת השם יתברך

מפתח

• תוכן העניינים •

לפי סדר הפרקים
של ספר במדבר

במפתח הזה מובא בעזרת השם
יתברך:

ראשי פרקים
מהעניינים המבוארים
בכל פרק ופרק

הספר נדפס לזכות הרבים
ומתחלק בחנם לכל דורש ומבקש

בעזרת השם יתברך

תוכן הענינים

הקדמה

- א. שער לבעלי תשובה..... י'
 ב. לשם יהוד קוב"ה ושכינתיה, זה השער לה' צדיקים יבואו בו. י'
 ג. התועלת היוצא מספרי שכר ועונש הם רבים: י'

במדבר - פרק לג

- א. כל דבר שיפגם האדם אפילו שוגג, מחשיך הנפש..... יג
 ב. כל אדם שאינו ירא חטא אין לו רשות להכנס לפתח המלכות..... יג
 ג. אבני ביתו וקורות ביתו יעידו בו..... יג
 ד. אדם כשהוא חוטא חושב שהוא בורח מהקדוש ברוך הוא..... יד
 ה. כל מי שחוטא, פוגם לכל העולמות..... יד
 ו. לאחר שחוטא האדם, אינו נמחה כי אם בתשובה גדולה..... יד
 ז. שער העונשים..... טו
 ח. פנינים יקרים מספר חסידים..... טו
 ט. הקדוש ברוך הוא משלם מדה כנגד מדה..... טו
 י. ירא אלקים יצא את כולם..... טו
 יא. הצער שהאדם מקבל הוא עונש מהקדוש ברוך הוא כנגד עוונותיו - אין מחליפין עון בזכות..... טז
 יב. איך יכולים למעט צער הגיהנום..... טז
 יג. העונש לאותן שמונעין אחרים מלזכות - נפרעים ממנו י"ב דורות..... יז
 יד. הדרך הנכון איך לעבוד את השם..... יח
 טו. העובד האלוקים מאהבה על מנת שלא לקבל פרס אפי' מדת הדין שהוא השמן מליץ טוב עליו..... יט
 טז. הרי תלמיד חכם היוודע ועובר, הרי עתיד ליתן את הדין עליו, שגרם מיתה לבניו..... כ

- יז.** איך החלפתי בעולם חולף, עולם עומד לעד לעולם, איך נמשלתי כבהמות נדמיות, והלכתי אחרי יצרי כסוס כפרד אין הבין ותעיתי מדרך השכל..... **כא**
- יח.** עבירות חמורות שיש להן פרי, מגיע פריין בעולם הזה, --- והעיקר שמור ומזומן להם לעולם הבא..... **כא**
- יט.** למה נותן הקדוש ברוך הוא להרשע טובות - ולהצדיק יסורים..... **כב**
- כ.** מי שמת כשהוא רשע, אין דרך להתפלל עליו כדי שיזכה עם הצדיקים, כי אותה תפלה אינה מועלת כלום, לפי ששכר שראוי לצדיקים אינו אלא הטורח והעסק שעסקו וסבלו בעשיית המצות, והתאפקו מעבירות..... **כג**
- כא.** **שער מזכרי הרבים**..... **כה**
- כב.** המזוכה את הרבים בתורה ומצות מקבל השכר כפי מה שנהנה ממנו..... **כה**
- כג.** המקבל עליו עינויים בעולם הזה לא יקבל עונש ונקמה לא בזה ולא בבא, לפי שקיבל עליו העינויים שהיו ראויים לו מן השמים..... **כו**
- כד.** **שכר עולם הבא**..... **כו**
- כה.** השכר המיוחד לעולם הבא אין דרך לכל בריה ליכנס בו, ולא לשמן ולא זולתו כדי שיחסיר ממנו כלום משיעור מה שהוא ראוי לקבל..... **כו**
- כו.** אם בייש חבירו ולא שמע אדם ולא יצא הדבר לחוץ, דומה למי שגזל מחבירו ממון והשיב לו מיד..... **כט**
- כז.** **שער הגלגלים**..... **ל**
- כח.** ר' משה לייב מסאסוב מחזיר ליהודי אחוזה שנגזלה מידי אבות אבותיו..... **ל**
- כט.** יהודי ירא שמים מתפרנס באמונה מפרתו היחידה..... **ל**
- ל.** היהודי מכבד את ר' משה יהודה לייב מסאסוב בשני כוסות תה והרבי מברכו..... **ל**
- לא.** היהודי מחליט למכור את פרתו היחידה בעצת הרבי..... **לב**
- לב.** היהודי מוכר את פרתו היחידה..... **לג**
- לג.** היהודי קונה אחוזה בדרך פלא..... **לד**

- לד.** כומר אחד רוצה להיות שותף שלו באחווה ומשלם עבורו חצי מהכסף שהאחווה שורה ואת החצי השני מלווה לו..... לז
- לה.** היהודי חוזר לביתו שמח וטוב לב..... לז
- לו.** הכומר מת והאחווה נשארת רק של היהודי..... לח
- לז.** הרבי מגלה ליהודי שהאחווה היתה שייכת כבר לאבות אבותיו וממשפחת הכומר גולו את האחווה ועתה היא חוזרת לבעליה הראשונים..... לח
- לת.** ברכת הרבי מתקיימת לו ולבניו אחריו..... לט
- לט.** רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר: וכו' וכל העמלים עם הצבור, יהיו עמלים עמהם לשם שמים, שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד..... מ
- מ.** שיעשו עבודתם לשם שמים ולא לשם שררה וכבוד..... מ
- מא.** שיהיו עוסקים לש"ש ולא (להתפאר) [ולא להתייחר]..... מ
- מב.** שלא ימנע האדם עצמו מלהיות עוסק בצרכי ציבור..... מא
- מג.** ויש מפרשים דברי המשנה כך: וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה במלה..... מג
- מד.** עונש של פרנס - עושר שבידו לתקן רצון הקדוש ברוך הוא, ומעכב בגלל גאותו..... מד
- מה.** השִׁכָּר הַגִּדּוֹל לְמַזְכֵּי הַרְבִּים..... מד
- מו.** ואתם, מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם..... מד
- מז.** ואתם מעלה אני עליכם שכר כאלו עשיתם:..... מה
- מח.** מי שיש בידו למחות ולא מיחה..... נא
- מט.** איך העניש הגאון מברעזאן איש אחד שבנה ביתו בשבת..... נא
- נ.** שִׁכָּר שִׁזְמְרֵי שֶׁבֶת..... נב
- נא.** סיפור נורא מגדל שכר "השומר שבת כהלכתו" -
- הגביר רבי איסר"ל שסגר החנות ככל עש"ק בחצי היום
- וכבדהו משמים בבן קדוש רבינו הרמ"א ז"ע..... נב
- נב.** העונש הגדול לאחד שלא לבש כתונת לבנה לכבוד שבת עד הבוקר..... נב

- נג. בספר פלא יועץ מובא שהחתן ביום חופתו טובל במקוה טהרה, לשם תשובה ולקבל השפעה קדושה וטהרה, וקודם לכתו לטובו, כה יאמר:
- נג. בחופת חתנים מובא תפלה לנוסח עננו להתפלל החתן ביום הזה [ואם אינו משלים ידלג תיבות צום תענית] לשפוך שיחה ולדרוש סליחה ביום מחילת עונותיו. מיוסד ומתוקן על עצומו של יום. בין תבין את אשר לפניך יהי רצון לפני הא-ל-ל כן יהי רצון אמן
- נה. מה שסיפר הרב הקדוש רבי מאיר מפרימישלאן בשם אביו, שהיתה לו "עליית נשמה", וראה כי הביאו לעולם העליון איש זקן וקראו לו - קטן וילד ושאל: הלא פה הוא עולם האמת, ולמה תתלוצצו?
- נו. הרחק מן החטא הקט שמא יביאך לחטא חמור
- נז. הנפש מגדת כל דבר שאדם עושה
- נח. לפני בוא המשיח יהיו ישראל במצב של "אזלת יד"
- נט. עם ישראל יהיו עוזבים ורק בזכות מסירות נפשם ואמונתם - יגאלו
- ס. ישראל יהיו מצויים בהסתרת פנים הסתר בתוך הסתר
- סא. מתוך הסתרת פנים זו - יגאלו
- סב. ישראל יעשו תשובה באחרית הימים
- סג. מיד כשישראל עושים תשובה - נגאלים
- סד. הברור האחרון יהיה, שמי שלא יתפס לאפיקורסות לא יצטרך להתגלגל שוב לעולם
- סה. בגלות האחרון יוכלו לברר אף את שער הנ' שבטומאה

נשא - פרק לד

- א. שער הגלגלים
- ב. מנשה מלך ישראל בא בגלגול לתקן את זה, שהעמיד צלם בהיכל
- ג. ר' משה מקפיד לאכול בסעודת מלוה מלכה אוכל מבושל ולשם כך משחית צלב

ו שכר תוכן העניינים ועונש

- ד. הגוים מחפשים את הצלב שלהם ומוציאים שאריות כבית ר' משה..... ע
- ה. מוציאים את ר' משה להורג..... ע
- ו. ר' משה מתגלה בחלום ואומר שהוא היה מנשה שהעמיד צלם בהיכל..... עא
- ז. מלך ישראל בא לעזור לר' שמעלקע בדין תורה..... עב
- ח. ר' שמעלקע מתקבל כרב בעיר ניקעלשבורג..... עב
- ט. ר' שמעלקע זוכה לגלוי אליהו..... עב
- י. מנשה מלך ישראל מתגלה לרבי ועוזר לו לדון דין תורה..... עג
- יא. נשמת החסיד שהרגוהו היתה נשמת מנשה מלך ישראל..... עד
- יב. השמש מעיד שהרב דן את דיני התורה שלו באמונה ובכך מציל את הרב מפטורין..... עה
- יג. אין מקטרג בכולם כמו הגול - כל השערים ננעלו, חוץ משערי אונאה..... עז
- יד. עד היכן הגיע עונש השנאה..... עח
- טו. חומר הענין של השופט שלא כדת של תורה..... עח
- טז. עונש הנודד ואינו משלם..... עט
- יז. גודל העונש המיוחד לו פנויה לזנות..... פ
- יח. בהתאסף ראשי עם וקהלות הקדש לעבוד את השם יתברך, ומסכימים הסכמות להעמיד להם מצוות, הנה הם מקדישים את השם יתגדל ויתקדש..... פ
- יט. העונש על דיבור שקר - המחליף בדבריו כאילו עובד עבודה זרה..... פא
- כ. כת החנפים נחלק לתשעה חלקים..... פב
- כא. אם האיש הוא ירא אלקים - נתחייבת לדון אותו לכף זכות על דרך אמת, גם כי יהיה הדבר קרוב ונוטה יותר אצל הדעת לכף חיובה..... פב
- כב. ועל ידי התשובה נסלח רוב עונו וסר עיקר העונש, ונמלט מן מות..... פג
- כג. מצוה שאין לה דורש תדרשנה..... פד
- כד. כצאתך לדרך צא בכי טוב, והזהר בתפלת הדרך..... פה
- כה. שער קדושת השבת..... פה